

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MAJETKOVÁ KRIMINALITA NA PARDUBICKU,
JEJÍ PŘÍČINY A PREVENCE**

Autor práce: Jana Drtinová, DiS.
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: JUDr. Jan Bouchal
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce JUDr. Janu Bouchalovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Rovněž děkuji por. Ing. Jiřímu Koubkovi, který mi poskytl zajímavé informace a zkušenosti týkající se majetkové kriminality.

ABSTRAKT

DRTINOVÁ, J. *Majetková kriminalita na Pardubicku, její příčiny a prevence : bakalářská práce*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú., 2017. 69 s. Vedoucí bakalářské práce : JUDr. Jan Bouchal.

Klíčová slova: krádež, kriminalita, majetková trestná činnost, pachatel, prevence, trestný čin

Bakalářská práce pojednává o majetkové kriminalitě na Pardubicku, charakterizuje základní pojmy související s touto problematikou a řeší nejčastější majetkové trestné činy. Hodnotí závažnost této problematiky daného území a zjištění konkrétních druhů trestných činů, které nejvíce zatěžují obyvatelstvo bývalého okresu Pardubice. V souvislosti se zaznamenanou kriminalitou řeší i její prevenci. Analyzuje vývoj majetkové kriminality za určité časové období ze statistických údajů v evidenci Policie ČR. Řeší možné příčiny páčání majetkové trestné činnosti a shrnuje preventivní opatření na daném území. Odpovídá na hypotézy možných příčin páčání majetkové trestné činnosti a pojednává o preventivním opatření, jeho struktuře a úrovních preventivních aktivit. Analyzuje systém prevence kriminality v České republice, řeší preventivní opatření z hlediska Policie ČR a uvádí příklady preventivních projektů, které jsou ze strany Policie ČR realizovány na konkrétní situace majetkové kriminality.

ABSTRACT

DRTINOVÁ, J. *Property Crime in the Pardubice Region, its Causes and Prevention : Bachelor thesis*. České Budějovice : The College of European and Regional Studies, 2017. 69 p. Supervisor : JUDr. Jan Bouchal.

Key words: theft, criminality, property crime, offender, prevention, crime

The bachelor thesis is about property criminality in Pardubice's area, it describes the basic concepts relating to this matter and solves the most frequent property crimes. It evaluates the seriousness of this matter in the certain region and recognises the types of crimes which are oppressing the population of the former region Pardubice the most. Related to the noticed criminality it solves its prevention as well. It analyses the progress of the property criminality in certain time period from the statistical data in the evidence of Police Czech Republic. It solves the possible reasons of committing the property crimes and summarizes the preventive actions in the certain area. It responds to the hypothesis of possible reasons for committing the property crimes and deals with the preventive action, its structure and the levels of preventive actions. It analyses the system of crime prevention in the Czech Republic, solves the preventive actions from the perspective of Police Czech Republic and indicates examples of preventive projects that are realized for the particular situations of property criminality by Police Czech Republic.

Obsah

ÚVOD.....	8
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	9
2 MAJETKOVÁ KRIMINALITA	11
2.1 Trestný čin.....	11
2.2 Škoda	14
2.3 Majetek jako předmět zájmu pachatele	16
2.4 Charakteristika z hlediska trestního zákoníku.....	17
2.5 Členění majetkové trestné činnosti	18
2.5.1 Krádeže	20
2.5.2 Zpronevěra	24
2.5.3 Neoprávněné užívání cizí věci	24
2.5.4 Podvod	25
2.5.5 Zatajení věci	26
2.5.6 Poškození cizí věci.....	26
3 STAV A ÚROVEŇ MAJETKOVÉ KRIMINALITY NA PARDUBICKU.....	28
3.1 Charakteristika okresu Pardubice.....	28
3.2 Kriminalita v pardubickém okrese.....	33
3.2.1 Evidence trestných činů v policejních statistikách.....	34
3.2.2 Vyhodnocení statistických údajů	35
4 PŘÍČINY PÁCHÁNÍ MAJETKOVÉ KRIMINALITY NA PARDUBICKU... 	40
4.1 Rozhovor s kriminalistou Policie ČR.....	40
4.2 Shrnutí.....	44
5 ÚČINNOST PREVENTIVNÍCH OPATŘENÍ	46
5.1 Struktura prevence kriminality	46
5.2 Úrovně preventivních aktivit.....	46
5.3 Systém prevence kriminality v ČR	47
5.3.1 Prevence ze strany Policie České republiky.....	48

5.3.2	Prevence ze strany krajů.....	48
5.3.3	Prevence ze strany obcí.....	49
5.4	Prevence kriminality Policie ČR v praxi.....	50
5.4.1	Příklady preventivních projektů.....	51
	ZÁVĚR.....	54
	Seznam použitých zdrojů	57
	Seznam tabulek a grafů	60
	Přílohy.....	61

Úvod

Tématem a současně názvem bakalářské práce je „*Majetková kriminalita na Pardubicku, její příčiny a prevence.*“ Majetková kriminalita je jedna z nejčastější trestné činnosti páchané na území České republiky. Téma bakalářské práce se zaměřuje na majetkovou kriminalitu na Pardubicku – bývalém území okresu Pardubice.

První část bakalářské práce bude věnována analýze trestního zákoníku a další odborné literatury. Poté budou vysvětleny konkrétní pojmy majetkové kriminality a nejčastější trestné činy, které byly v současné době na Pardubicku oznámeny a řešeny Policií ČR.

Shrnutím údajů z policejních statistik bude provedena analýza majetkové trestné činnosti na území Pardubicka. Sledovaná statistická data budou za období let 2010 až 2016. Z těchto informací budou zjišťovány nejčastější skutky tohoto druhu kriminality, vzestupná či klesající tendence nápadu trestné činnosti a objasněnost. Pro snadnější vysvětlení budou v bakalářské práci použity i tabulky a grafy stavu majetkové kriminality. Další část bude obsahovat řízený rozhovor s policistou Policie ČR, Územního odboru Pardubice, Služby kriminální policie a vyšetřování. V této souvislosti budou zjišťovány možné příčiny páchaní majetkové kriminality a jejich vliv na společnost.

Závěr práce bude patřit účinnosti současného preventivního opatření, vysvětlení základních pojmů, rozdělení preventivních činností a hledání dalších možností zvýšení bezpečnosti obyvatelstva proti trestné činnosti tohoto druhu.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnotit závažnost majetkové kriminality na Pardubicku, zjistit nejčastější trestné činy a navrhnout nový směr preventivních opatření, které by vedly k potlačení této kriminality na konkrétním sledovaném území.

V teoretické části budou vymezeny základní pojmy, které úzce souvisí s majetkovou kriminalitou. Největší pozornost bude zaměřena na vysvětlení trestného činu, škody atd. Podrobné informace a fakta o problematice majetkové trestné činnosti budou čerpána z trestního zákoníku a další odborné literatury. V návaznosti budou následně rozčleněny konkrétní majetkové trestné činy, které na území Pardubicka Policie České republiky řeší nejčastěji.

Následující kapitola bude pojednávat již o území pardubického okresu, jeho poloze, rozloze, obyvatelstvu, průmyslu a dalších faktorech, které by mohly mít spojitost s kriminalitou. Po úvodní části a popisu území budou zpracovány statistické údaje majetkové kriminality za období od roku 2010 do roku 2016. Tato data budou získána z policejních statistik a pro názornost zpracována do tabulek a grafů. Statistická analýza bude zaměřena převážně na vývoj majetkové kriminality za uvedené období a již zmíněné území, zjištění nejčastějších trestných činů – oznámených skutků a samozřejmě také objasněnost vyjádřenou v procentech.

Po analýze policejních statistik bude v další kapitole uveden řízený rozhovor s poručíkem Ing. Jiřím Koubkem, policistou ze Služby kriminální policie a vyšetřování, Územního odboru Pardubice, Policie ČR. Tématem rozhovoru bude rozbor zjištěných statistických dat majetkové kriminality na Pardubicku, úvaha o příčinách páčání této trestné činnosti, profilu pachatelů majetkové trestné činnosti a dalších úskalí dané problematiky.

Závěr bakalářské práce je věnován prevenci proti majetkové trestné činnosti a účinnosti preventivních opatření. V kapitole budou vysvětleny základní pojmy a rozdělení prevence na sociální, situační a viktimologickou. Dále členění na primární, sekundární a terciární. Bude následovat rozdělení preventivních aktivit podle institucí jako je Policie ČR, kraj, obce a další nestátní organizace. Pro konkrétní představu budou

uvedeny příklady některých opatření a preventivních projektů ze strany policie a další možná řešení pro zlepšení stavu majetkové kriminality na Pardubicku.

V bakalářské práci budou uvedeny skutečnosti nebo informace, které budou získány analýzou trestního zákoníku a další odborné literatury, vyhodnocením údajů policejních statistik, řízeného rozhovoru a internetových zdrojů.

2 Majetková kriminalita

S pojmem majetková kriminalita se setkáváme jak v rovině zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích, tak z hlediska trestního, které upřesňuje zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Bakalářská práce je zaměřena na páchání majetkové trestné činnosti.

„Majetková trestná činnost, jež je charakterizována zejména krádežemi, představuje pro společnost velké nebezpečí, a to především pro její značný rozsah. Touto trestnou činností je zatěžována významná část obyvatelstva, obyvatelstvo tzv. obtěžuje. Vzhledem k jejímu rozsahu je účinnost boje s tímto druhem kriminality velice nízká. Pro majetkovou trestnou činnost je typický, jak vyplývá již z jejího názvu, útok na majetkové hodnoty.“¹

2.1 Trestný čin

Pojem trestný čin úzce souvisí se zákonem č. 40/2009 Sb., trestním zákoníkem, který je účinný od 1. 1. 2010. Tomuto zákonu předcházel trestní zákon č. 140/1961 Sb.

Trestní zákoník vymezuje trestný čin v § 13, kde je uvedeno:²

odst. 1) Trestným činem je protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.

odst. 2) K trestní odpovědnosti za trestný čin je třeba úmyslného zavinění, nestanoví-li trestní zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

V následujícím § 14 trestního zákoníku je rozdělení trestných činů na přečiny a zločiny (v předešlém trestním zákoně č. 140/1961 Sb. toto členění neexistovalo). Jak již z názvů samotných může vyplynout, jedná se především o dělení z hlediska závažnosti.

¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 153.

² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 356.

- „**Přečiny** jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.“³
- „**Zločiny** jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny; zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.“⁴

S popsányi dvěma §§ 13 a 14 trestního zákoníku nelze opomenout ani § 12, kde je uvedena **zásada zákonnosti a zásada subsidiarity trestní represe**. Zde je především uvedeno, že trestné činy vymezuje pouze trestní zákon a stanoví trestní sankce, které je možné za jejich spáchání uložit. Druhý odstavce pojednává o trestní odpovědnosti pachatele a jeho trestněprávních důsledcích, které mohou být uplatňovány pouze ve společensky škodlivých případech tam, kde nepostačuje uplatnění odpovědnosti v jiném právním předpisu.⁵

„**Zásada subsidiarity trestní represe**, která v současném významu vychází také z myšlenek právního státu, obecně v trestním právu hmotném reflektuje dvojí přístup:

a) akcesorní, neboť trestní zákony poskytují ochranu právních statků, které jsou upraveny do značné míry i chráněny jinými právními odvětvími, na základě odpovědnosti z porušení právních norem vyvozované (např. občanskoprávní, obchodněprávní či správní), a proto se trestní zákony nazývají akcesorními či druhotnými, neboť ochrana jimi poskytovaná je až druhotná;

b) subsidiární, neboť trestněprávní odpovědnost i trestní postih a tím i trestní zákony se uplatňují až v případě, že odpovědnost uplatňovaná v rámci základního právního odvětví (např. občanskoprávní, obchodněprávní či správní) motivačně ani sankčně nepostačuje.

Z těchto dvou prvků, které spolu nerozlučně souvisí, zásada subsidiarity trestní represe v moderním chápání akcentuje zejména přístup subsidiární, neboť se zdůrazňuje, že trestněprávní řešení představuje „ultima ratio“ (nejzazší řešení)

³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 356.

⁴ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 356.

⁵ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 355 - 356.

pro zákonodárce i pro soudce. Současně se však v jejím vymezení logicky objevuje i prvek akcesorní zejména při vyjádření principu „ultima ratio“, který je vyjádřen slovy ...v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu“.⁶

„**Konkrétní společenskou škodlivost** je třeba řešit v každém posuzovaném případě přísně individuálně především:

a) s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem podřaditelným pod jednotlivé znaky skutkové podstaty spáchaného trestného činu,

b) vzhledem k dalším okolnostem případu, což důvodová zpráva naznačuje odkazem na § 39 odstavec 2 trestního zákoníku,

c) s přihlédnutím k trestní sazbě zvažovaného trestného činu, která vždy vyjadřuje typovou společenskou škodlivost takového trestného činu,

d) zvážení, zda nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

Trestní zákoník se nepokouší definovat či stanovit nějaký obecný stupeň nejmenší společenské škodlivosti, odpovídající například nepatrnému, respektive vyššímu než nepatrnému stupni nebezpečnosti činu pro společnost podle § 3 odstavec 2 trestního zákona, poněvadž takovýto bližší nespecifikovaný pojem stejně nemá žádný konkrétní materiální obsah, a navíc z hlediska společenské škodlivosti ve smyslu trestního zákoníku nejde o jednotnou hranici pro všechny trestné činy v kategoriích přečinů a zločinů, ale naopak o naznačený individuální a konkrétní přístup ke každému spáchanému trestnému činu.“⁷

„Zásada subsidiarity trestní represe se promítá v každé skutkové podstatě trestného činu, což však neznamená, že by se jí soud měl zabývat v každém případě, který posuzuje. Pokud jde o její aplikaci při úvaze, zda určité jednání naplňuje znaky trestného činu či nikoli, je třeba mít na paměti, že nejde o samostatný znak trestného činu, který by se hodnotil mimo formální znaky trestného činu, ale o zásadu, která musí být používána a aplikována v průběhu celé interpretace a aplikace konkrétní trestněprávní normy na posuzovaný případ, a to jednak při výkladu jednotlivých znaků

⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 88.

⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. obecná část*. Praha, 2009, s. 103.

skutkové podstaty, ale i při celkové úvaze, zda jde o případ natolik společensky škodlivý, že nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Podle této zásady je třeba zvažovat spíše konkrétní okolnosti případu a osobu pachatele, než typovou společenskou škodlivost určitého trestného činu, vyjádřenou sazbou trestu odnětí svobody, byť ani tu není možno v konkrétním posuzovaném případě zcela pominout. Uplatnění zásady subsidiarity trestní represe z hlediska kategorizace trestných činů ve smyslu § 14, bude tato zásada nepochybně vyloučena zejména v případech zvláště závažných zločinů a zpravidla i u zločinů. Naproti tomu zvláště pečlivě bude muset být tato zásada zvažována u kategorie přečinů, zejména pokud půjde v konkrétním posuzovaném případě o přečin menší závažnosti, tedy o takzvaný hraniční případ trestní odpovědnosti.⁸

2.2 Škoda

„Škoda se chápe jako újma, která nastala (projevuje se) v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. penězi, a je tedy napravitelná poskytnutím majetkového plnění, především poskytnutím peněz, nedochází-li k naturální restituci.“⁹

Za škodu, která byla pachatelem způsobena trestnou činností, považujeme nejen z hlediska majetkového, ale také i morálního nebo jiného s ohledem na konkrétní skutečnosti při spáchání protiprávního jednání. Škoda znamená především újmu pro osobu – poškozeného.

„Rozhodující je hodnota, o kterou byl majetek poškozeného zmenšen, nikoli obohacení pachatele. Při odcizení nebo poškození věci starší či opotřebené se přihlíží k snížení její hodnoty. Praxe zde při stanovení výše škody na opotřebené věci vychází:

- z ceny, za jakou se konkrétní věc s přihlédnutím k nabídce a poptávce obvykle v době a místě činu prodává, např. motorové vozidlo nebo videorekordér určité značky a typu,

⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník I. obecná část*. Praha, 2009, s. 105.

⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1259.

- z odborného vyjádření nebo znaleckého posudku o stupni opotřebení jejím používáním, poškozením apod. k době vzniku škody (spáchání trestného činu).¹⁰

Pro upřesnění a stanovení výše způsobené škody musí soud opatřit potřebné důkazy (doklady o pořízení věci od poškozeného včetně ceny, odborné vyjádření pro stanovení ceny věci při jejím poškození nebo odcizení, případně znalecký posudek z oboru ekonomiky, odvětví ceny a odhady). Tento způsob zjišťování ceny věci se použije také při stanovení vynaložených nákladů na pořízení stejné nebo podobné věci, případně uvedení předmětné věci do původního stavu.¹¹

Stanovení výše způsobené škody:

Definice pojmu „škoda“ a její rozdělení je uvedeno v §§ 137, 138 trestního zákoníku.

„Při stanovení výše škody se vychází z ceny, za kterou se věc, která byla předmětem útoku, v době a v místě činu obvykle prodává. Nelze-li takto výši škody zjistit, vychází se z účelně vynaložených nákladů na obstarání stejné nebo obdobné věci nebo uvedení věci v předešlý stav. Přiměřeně se postupuje při stanovení výše škody na jiné majetkové hodnotě“¹²

Jiná majetková hodnota z trestního hlediska znamená majetkové právo nebo jiná, penězi ocnitelná hodnota, která není věcí. Tento pojem se užívá např. u trestného činu zatajení věci dle § 219 trestního zákoníku a u trestného činu podílnictví dle § 14 trestního zákoníku.¹³

Rozdělení škody podle § 138 trestního zákoníku:¹⁴

- **Škoda nikoli nepatrná** - dosahující částky nejméně 5 000 Kč
- **Škoda nikoli malá** - dosahující částky nejméně 25 000 Kč

¹⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1260.

¹¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1261.

¹² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 383.

¹³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1266.

¹⁴ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 383.

- **Větší škoda** - dosahující částky nejméně 50 000 Kč
- **Značná škoda** - dosahující částky nejméně 500 000 Kč
- **Škoda velkého rozsahu** - dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč

Rozdělení výše způsobené škody do několika kategorií má podstatný význam při vymezování hranice škody způsobené trestným činem. Právě proto mohou být odlišeny trestné činy od korespondujících (shodných) přestupků. Jedná se o výklad okolností podmiňujících použití vyšší trestní sazby, které jsou charakterizovány právě stanovenou velikostí způsobené škody.¹⁵

2.3 Majetek jako předmět zájmu pachatele

Pro pachatele trestné činnosti bývá většinou největší zájem na získání nějakého užitku ve svůj prospěch. V případě majetkové trestné činnosti je tento předmět zájmu víceméně jasný. Jedná se převážně o věci, které může pachatel následně dále zpeněžit.

Charakteristiku pojmu věc a jiná majetková hodnota nalezneme v § 134 trestního zákoníku. Kromě majetku nebo věcí, které jsou pro majetkovou trestnou činnost běžné, lze za věc považovat i ovladatelnou přírodní sílu. Toto ustanovení se ale také vztahuje na živá zvířata, zpracované oddělené části lidského těla, peněžní prostředky na účtu a na cenné papíry. Pod pojmem „jiná majetková hodnota“ se v trestním zákoníku rozumí majetkové právo nebo jiná penězi ocenitelná hodnota.¹⁶

- **Věc**

Mezi věci se považují např. pozemek, budova (i rozestavěná), podzemní stavba, přírodní produkty, šicí a jiný stroj, televize, automobil, loď, nebo druhy energií. Do této skupiny jsou zařazeny i věci hromadné (jidelní servis, sbírka poštovních známek, zařízení bytu, sklad zboží).¹⁷

„**Nemovitě věci** jsou pozemky (např. parcela, ale i rybník, lom, tenisový dvorec či parkoviště, které jsou vždy součástí pozemku, nejde tedy o samostatnou věc

¹⁵ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1265.

¹⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1248.

¹⁷ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1250.

v právním smyslu) a stavby spojené se zemí pevným základem (např. budova, ale i podzemní garáž).¹⁸

„**Movité věci** jsou všechny ostatní věci (např. svícen, kniha, lampa, kávovar, letadlo).¹⁹

- **Ovladatelná přírodní síla** – elektrická, parní, vodní, jaderná energie.²⁰
- **Peněžní prostředky na účtu** – uložené na bankovních účtech (např. na spořicírovém, běžném, vkladovém atd.).²¹
- **Cenné papíry** – akcie, zatímní listy, poukázky na akcie, podílové listy, dluhopisy, investiční kupóny, kupóny, opční listy, směnky, šeky, náložné listy, skladištní listy, zemědělské skladištní listy.²²
- **Jiná majetková hodnota** – majetkové právo (jakékoli penězi ocenitelné právo např. pohledávka) a jiná penězi ocenitelná hodnota (např. know-how, obchodní podíl, členský podíl v družstvu, vklad tichého společníka atd.).²³

2.4 Charakteristika z hlediska trestního zákoníku

Jednotlivé trestné činy proti majetku jsou uvedeny v páté hlavě zvláštní části trestního zákoníku, kde je cílem především ochrana majetku, vlastnických práv a užívání nebo držení věci. Objektem jsou v tomto případě vztahy k majetku. Pojem majetek v sobě zahrnuje movité i nemovité věci a majetková práva (např. pohledávky).

Trestné činy proti majetku lze rozdělit do tří skupin:²⁴

- a) **neoprávněné obohacení** – pro pachatele je typickou pohnutkou ziskost, jedná za účelem zisku.
- b) **poškození majetku** – pachatel jedná především z pomsty a zlomyslnosti, nemá hmotný užitek.

¹⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1250.

¹⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1250.

²⁰ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1249.

²¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1252.

²² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1252-1253.

²³ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 1 až 139 : Komentář*. Praha, 2010, s. 1254.

²⁴ KUČHTA, J. a kol. *Trestní právo hmotné : zvláštní část*. Brno, 2001, s. 138.

c) *podílnictví* – pachatel využívá výhod získané věci z trestné činnosti spáchané jinou osobou.

Trestné činy proti majetku podle trestního zákoníku:²⁵

§ 205 Krádež, § 206 Zpronevěra, § 207 Neoprávněné užívání cizí věci, § 208 Neoprávněný zásah do práva k domu, bytu nebo k nebytovému prostoru, § 209 Podvod, § 210 Pojistný podvod, § 211 Úvěrový podvod, § 212 Dotační podvod, § 213 Provozování nepoctivých her a sázek, § 214 Podílnictví, § 215 Podílnictví z nedbalosti, § 216 Legalizace výnosů z trestné činnosti, § 217 Legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti, § 218 Lichva, § 219 Zatajení věci, § 220 Porušení povinnosti při správě cizího majetku, § 221 Porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti, § 222 Poškození věřitele, § 223 Zvýhodnění věřitele, § 224 Způsobení úpadku, § 225 Porušení povinnosti v insolvenčním řízení, § 226 Pletichy v insolvenčním řízení, § 227 Porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku, § 228 Poškození cizí věci, § 229 Zneužívání vlastnictví, § 230 Neoprávněný přístup k počítačovému systému a nosiči informací, § 231 Opatření a přechovávání přístupového zařízení a hesla, § 232 Poškození záznamu v počítačovém systému a na nosiči informací a zásah do vybavení počítače z nedbalosti.

2.5 Členění majetkové trestné činnosti

Po podrobnějším průzkumu policejních statistik může být i laikovi jasné, že majetková trestná činnost je svým způsobem nejběžnějším jevem protispolečenského jednání, se kterým se v negativním pojetí můžeme setkat v běžném životě.

Mezi nejčastější majetkovou kriminalitu v obecném slova smyslu lze považovat krádeže a to jak prosté, tak krádeže vloupáním. Z tohoto důvodu bude právě krádežím věnována značná část této bakalářské práce. Následující podkapitoly budou analyzovat majetkové trestné činy, které tvoří největší část kriminálních statistik v České republice.

²⁵ CESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11.

Charakteristika majetkové trestné činnosti je zaměřena na tato nejdůležitější kritéria:²⁶

- a) směřuje (útočí) proti majetku fyzických a právnických osob,
- b) představuje převážnou část celkové kriminality,
- c) značně předurčuje vývoj celkové kriminality,
- d) je vymezena především v V. hlavě trestního zákoníku,
- e) nízká objasněnost,
- f) pachatelé jsou zejména muži,
- g) téměř polovinu této trestné činnosti páchají recidivisté.

„Z hlediska kriminalistické taktiky je majetková kriminalita dělena podle druhového hlediska na kapesní krádeže, krádeže vloupáním, ostatní krádeže, podvody, zpronevěry a další. Podle objektů napadení je možné majetkovou kriminalitu dělit na jednání směřující proti majetku občanů (byty, rodinné domy, chaty apod.), proti majetku právnických osob (provozovny, restaurace, drobné provozovny, kanceláře apod.), proti objektům ve vlastnictví státu (veřejně přístupné budovy, úřadovny, obecně prospěšná zařízení apod.). Podle předmětu zájmu lze majetkovou kriminalitu rozdělit na jednání zaměřená na protiprávní získání peněz, movitých věcí (zejména elektrotechnika, automobily apod.), zlata a cenností, věcí listinné povahy např. platební dokumenty, platební karty, šeky, směnky a další, ale také nemovitého majetku. Podle způsobu provedení hovoříme o jednáních nahodilých (příležitostných), jednáních připravovaných, spáchaných s určitou mírou profesionality, spáchanou primitivním způsobem a další. Konečně posledním kritériem pro dělení majetkové kriminality je používáno kriminalisticko právní hledisko, podle kterého lze tuto trestnou činnost dělit na majetkovou kriminalitu prostou (vyjadřující menší míru odbornosti a náročnosti na provedení), vyjádřenou zpravidla v základní skutkové podstatě daného trestného činu a kriminalitu kvalifikovanou, která je zpravidla definována v kvalifikovaných skutkových podstatách jednotlivých trestných činů dopadajících na spáchaný skutek.“²⁷

²⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 153.

²⁷ CHMELÍK, J., a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 354-355.

2.5.1 Krádeže

Pachatelem trestného činu krádeže je osoba, která si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoliv nepatrnou, spáchá tento čin vloupáním, bezprostředně po krádeži se cizí věc pokusí uchovat násilím nebo pod pohrůzkou bezprostředního násilí, čin spáchá na věci, kterou má jiný na sobě nebo při sobě. Trestného činu krádeže se dopustí i ten, kdo tento skutek spáchá na území, kde probíhá evakuace osob.²⁸

„Způsoby páchaní krádeží jsou velmi různorodé. Pachatelé nacházejí stále nové možnosti, způsoby a prostředky, kterými se snaží zmocnit cizích věcí, překonávat překážky a zabezpečovací zařízení. Pro pachatele některých druhů krádeží, především krádeží vloupáním, je typická perseverance (ulpívání na stejném či obdobném způsobu spáchání), která umožňuje jeho typování. V těchto případech se volí taktický směr „od způsobu spáchání k pachateli“ za využití evidencí podchycujících znaky modu operandi.“²⁹

Dělení krádeží podle charakteru napadeného objektu:³⁰

- Krádeže vloupáním (do bytů, chat, rodinných domků, restaurací, kanceláří, obchodů, skladů, provozoven, kostelů a muzeí, motorových vozidel atd.)
- Krádeže kapesní
- Krádeže motorových vozidel
- Krádeže prosté (relativně volně přístupných věcí – stavební materiál, volně odložené věci v restauracích, obchodech atd.)
- Krádeže v bytech (případy, kdy je pachatel do bytu vpuštěn majitelem, využije jeho nepozornosti a odcizuje věci)
- Krádeže v obchodech (krádeže vystaveného zboží atd.)
- Krádeže v kancelářích.

²⁸ CESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 399.

²⁹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. 2. přepracované a doplněné vydání*. Praha, 2004, s. 450.

³⁰ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. 2. přepracované a doplněné vydání*. Praha, 2004, s. 451.

„Typické vlastnosti pachatelů krádeží jsou úzce svázány se skutečností, že krádeže páchají často osoby se změněným žebříčkem uznávaných hodnot.

Vysoké procento pachatelů krádeží představují recidivisté (tak např. v roce 2002 bylo spácháno 64% objasněných krádeží vloupáním recidivisty a v roce 2003 téměř 69%). Toto zjištění má značný kriminalistický význam, neboť vytváří předpoklad pro efektivní využití kriminalistických evidencí pro typování pachatelů. Samotný fakt, že se jedná o recidivistu, má svůj význam i v průběhu vyšetřování pro stanovení taktiky jednotlivých vyšetřovacích úkonů a postupu vyšetřování.“³¹

Majetkovou kriminalitu tvoří z větší části krádeže prosté, kdy se může jednat až o dvě třetiny z celkové trestné činnosti tohoto druhu. Oproti tomu krádeže vloupáním zaujímají téměř jednu třetinu. Krádeže prosté a krádeže vloupáním předurčují míru majetkové kriminality, protože zaujímají více než 70% celkové majetkové kriminality. U zbývajících procent se jedná převážně o podvody, poškozování cizí věci a ostatní majetkovou trestnou činnost.³²

➤ **Krádeže prosté**

Charakteristika a motivace páchaní krádeží prostých je především získání majetku z důvodu ziskovosti, nepodstoupení rizika vyplývajícího z vloupání (překonání překážky) a menší pravděpodobnost odhalení (nezanechání stop na místě činu). Pachatelé těchto krádeží bývají většinou příležitostní, kdy se pachatelem může prakticky stát kdokoliv. Pokud se jedná o opakovanou trestnou činnost, mají často pachatelé nízkou úroveň vzdělání a kvalifikace.³³

„Mezi nejzávažnější krádeže prosté řadíme zejména krádeže motorových vozidel, kdy dochází k vysokým škodám, a dále krádeže v objektech se starožitnostmi a uměleckými předměty. Při těchto krádežích dochází k odcizení děl historické hodnoty, často s nevyčísitelnou škodou. V obou těchto případech je tato trestná činnost páchána převážně organizovaným způsobem.“³⁴

³¹ MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika. 2. přepracované a doplněné vydání*. Praha, 2004, s. 452.

³² SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 158.

³³ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 159.

³⁴ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 160.

Rozdělení krádeží prostých:

Podle policejních statistik se krádeže prosté dělí na krádeže kapesní, krádeže při pohlavním styku, krádeže jiné na osobách, krádeže mezi zaměstnanci na pracovišti, krádeže dvoustopých motorových vozidel, krádeže jednostopých motorových vozidel, krádeže věcí z automobilů, krádeže součástí motorových vozidel, krádeže jízdních kol, krádeže domácího zvířectva, krádeže v bytech, krádeže věcí na nádraží, krádeže věcí během jízdy v dopravním prostředku, krádeže v objektech se starožitnostmi a uměleckými předměty, krádeže v jiných objektech a krádeže ostatní.³⁵

Převážná většina trestné činnosti rozčleněné v předchozím odstavci je svým názvem již zřejmá a podstatu lze odvodit. Závěr této podkapitoly popisuje charakteristiku krádeží kapesních a krádeží motorových vozidel.

1) Krádeže kapesní

„Zaujímají svým speciálním provedením, které předpokládá určité fyzické i psychické schopnosti (zručnost, jemnost hmatu, bystrost, odvalu), mezi ostatními krádežemi zvláštní postavení. Pachatelé kapesních krádeží bývají osoby obojího pohlaví a různého věku. Jde o tzv. kapsáře – recidivisty (specialisty) nebo o pachatele příležitostné (především děti a mladistvé osoby).“³⁶

2) Krádeže motorových vozidel

„Jsou páčány různými způsoby a prostředky a od použití „hrubého“ násilí až po nejdokonalejší technické přípravky k překonání technického zabezpečení vozidel. Předmětem útoku jsou zde vždy motorová vozidla a jednání pachatele musí vždy směřovat k zmocnění se motorového vozidla v úmyslu je trvale užívat nebo toto motorové vozidlo zpeněžit nebo výměnou za něj získat jinou výhodu, zejména materiální.“³⁷

➤ Krádeže vloupáním

Od ostatních majetkových trestných činů se odlišují tím, že jejich pachatelé před vniknutím do objektu překonávají překážky. K tomu si velmi často zhotovují nástroje,

³⁵ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012, s. 160.

³⁶ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 363.

³⁷ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 367.

případně si vypomáhají různými předměty, které naleznou v bezprostředním okolí místa trestného činu.³⁸

„Velkou část krádeží vloupáním páchají věkově mladší pachatelé, kteří snáze překonávají překážky a mají potřebnou odvahu. Charakteristickým rysem těchto pachatelů je zpravidla nedokonalý způsob provedení, ve většině případů ukazující na hrubou sílu, nepromyšlené vnikání do objektů, bez důkladné přípravy, náradí a typování.“³⁹

Pachatelé tohoto druhu krádeží se nejčastěji zaměřují na takové typy objektů, které jsou nedostatečně zajištěné. Samozřejmě se také snaží využít okolní situaci na místě činu a to zejména prostředí jako např. nedostatečné osvětlení, povětrnostní podmínky (déšť, mlha atd.), hluk dopravních prostředků nebo méně obydlená místa. Místo, dobu a způsob spáchání trestného činu volí zpravidla tak, aby je při jejich jednání nikdo neviděl nebo nevyrušil. Jako vstupní prostor si většinou vybírají zadní vchody objektů, nedostatečně zajištěná okna, dveře nebo větrací otvory.⁴⁰

„Velká část pachatelů používá k překonání překážek nebo k jejich odstranění běžné nástroje (šroubováky, pilky na železo, kleště, sekáče, páky k montování pneumatik, krumpáče, sekery, vrtačky, řezače skla apod.) Někteří pachatelé si zhotovují nebo si nechávají zhotovit speciální nástroje k překonání obtížnějších překážek nebo k snadnějšímu vniknutí do objektu. Jsou to zejména paklíče všeho druhu, rozlamovače bezpečnostních vložek, speciální hasáky na řezání pancéřů a speciální páčidla s možností použití násadců. Četní pachatelé používají k překonání překážek různé nástroje, které najdou na místě činu nebo v jeho blízkosti (krumpáče, sekery, železné tyče, sochory, žebříky apod.).“⁴¹

Z hlediska kriminalistiky jsou při ohledání místa činu krádeže vloupáním nejčastěji zjišťovány materiální stopy po použitých nástrojích, předmětech a ostatních stopách, které pachatel na místě zanechal. Ty jsou poté velmi důležitým faktorem pro následující vyšetřování trestného činu a zajišťování dalších důkazních prostředků proti konkrétnímu pachateli.

³⁸ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 358.

³⁹ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 358.

⁴⁰ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 358.

⁴¹ CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň, 2005, s. 359.

„Typické jsou stopy po použití nástrojů (rozlamovačů bezpečnostních vložek zámků, hasáků, šroubováků, pakličů, páčidel apod.), stopy obuvi a rukavic, daktyloskopické stopy a stopy působení na poškozených objektech (vylomené dveře, vypáčená okna, rozbitá skla okenních a dveřních výplní apod.). V některých případech krádeží vloupáním se podaří zajistit na místě činu použitý nástroj k překonání překážky, nebo jeho část, případně biologické stopy, mikrostopy a pachové stopy. Mnoho typických stop krádeží vloupání je vhodných k identifikaci nebo alespoň k určení směru působení sil a způsobu překonání překážky.“⁴²

2.5.2 Zpronevěra

Trestného činu zpronevěry se dopustí ten, kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena.⁴³

„Skutková podstata trestného činu zpronevěry nevyžaduje, aby osoba, která věc nebo jinou majetkovou hodnotu pachateli svěřila, byla jejím vlastníkem. Za svěřenou cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu je nutno pokládat i výtěžek, který byl za svěřenou věc nebo jinou majetkovou hodnotu získán pachatelem podle úmluvy mezi ním a osobou, která mu věc nebo jinou majetkovou hodnotu svěřila, např. na základě smlouvy o obstarání prodeje věci pachatel věc (motorové vozidlo) prodal, ale smluvenou částku, za kterou věc prodal, objednavateli nevyplatil a peníze utratil.“⁴⁴

2.5.3 Neoprávněné užívání cizí věci

Trestného činu neoprávněné užívání cizí věci se dopustí ten, kdo se zmocní cizí věci nikoli malé hodnoty nebo motorového vozidla v úmyslu je přechodně užívat a dále i ten, kdo na cizím majetku způsobí škodu nikoli malou tím, že neoprávněně takové věci, které mu byly svěřeny, přechodně užívá.⁴⁵

Objektem trestného činu neoprávněného užívání cizí věci je především její vlastnictví. Jde tedy především o oprávnění věc užívat a věc držet. U tohoto trestného

⁴² MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2. Přepřacované a doplněné vydání*. Praha, 2004, s. 452-453.

⁴³ CESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 400.

⁴⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. : Komentář*. Praha, 2010, s. 1812.

⁴⁵ CESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 400.

činu úmysl pachatele (na rozdíl od krádeže nebo zpronevěry) nesměruje k trvalému přisvojení, ale pouze k jejímu přechodnému užívání. Pachateli jde o užitek z užívání nabyté věci. Nejčastěji se s tímto trestným činem můžeme setkat při zmocnění se cizího motorového vozidla s úmyslem se svézt a následně ho opustit.⁴⁶

2.5.4 Podvod

Trestného činu podvodu se dopustí ten, kdo sebe nebo jiného obohatí tím, že uvede někoho v omyl nebo něčího omylu využije, případně zamlčí podstatné skutečnosti.⁴⁷

„Podvodné jednání, tj. uvedení v omyl nebo využití omylu, popř. zamlčení podstatných skutečností, může směřovat nejen vůči poškozenému, ale i vůči jiné osobě. Omyl je rozpor mezi představou a skutečností. O omyl půjde i tehdy, když podváděná osoba nemá o důležité okolnosti žádnou představu nebo se domnívá, že se nemá čeho obávat.“⁴⁸

Typickými příklady podvodů jsou případy drobných podnikatelů nebo osob, které se za ně vydávají. Většinou se jedná o vylákání zboží od výrobců nebo dodavatelů a příslib následného zaplacení faktury. V některých případech tito pachatelé jednají na základě padělaných dokladů např. výpisů z obchodního rejstříku, živnostenského listu. K zaplacení faktury ale nedojde, a zboží dále rozprodají často i za nižší hodnotu. Získanou finanční hotovost pak použijí pro svou potřebu. Již na začátku jejich podvodného jednání je zřejmé, že neměli v úmyslu za zboží zaplatit, protože neměli dostatek finančních prostředků nebo již byli zadluženi z předchozích aktivit obdobného charakteru trestné činnosti.⁴⁹

⁴⁶ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. : Komentář*. Praha, 2010, s. 1832.

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 400.

⁴⁸ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. : Komentář*. Praha, 2010, s. 1852.

⁴⁹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. : Komentář*. Praha, 2010, s. 1853.

2.5.5 Zatajení věci

Trestného činu zatajení věci se dopustí ten, „kdo si присvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu nikoli nepatrné hodnoty, která se dostala do jeho moci nálezem, omylem nebo jinak bez přivolení osoby oprávněné“.⁵⁰

Cizí věci se v tomto případě rozumí věc movitá včetně finanční hotovosti, ovladatelná přírodní síla (elektrická energie), živá zvířata, peněžní prostředky a cenné papíry.⁵¹

„K trestní odpovědnosti za zatajení věci se však vyžaduje, aby podle představ pachatele šlo o věc ztracenou nebo zapomenutou a aby on o ní předpokládal, že se dostala z moci oprávněné osoby. Pokud by tomu tak nebylo a pachatel by věděl, komu věc náleží a že při normálním běhu událostí se oprávněná osoby může pro věc vrátit, resp. má ji ještě v dosahu, nepůjde o zatajení věci a prisvojením si takové věci by se pachatel dopustil trestného činu krádeže.“⁵²

2.5.6 Poškození cizí věci

Pachatelem trestného činu poškození cizí věci bude považován ten, „kdo zničí, poškodí nebo učiní neupotřebitelnou cizí věc, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.“⁵³

V tomto případě, jak již bylo uvedeno v předchozí části bakalářské práce, jedná pachatel především ze zlomyslnosti nebo pomsty. Poškozením věci nemá většinou žádný hmotný užitek. Zničení cizího majetku má za následek trvalé nebo dočasné snížení hodnoty a pro jeho obnovu se musí přistoupit k opravě nebo nahrazením za jiný.

„Zničení věci znamená zlikvidování její vlastní hmotné podstaty tak, že přestane mít hodnotu a není nadále schopna plnit svůj účel. Jde např. o spálení (hořlavé věci, bankovky nebo listinného cenného papíru), rozbití, zbourání (budovy, obytného domu), opomenutí učinit takové jednání, jímž by se zabránilo samovolné destrukci věci, dále o úplné roztrhání bankovky, směnky, šeku či jiného listinného cenného papíru nebo

⁵⁰ CESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 404.

⁵¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. : Komentář*. Praha, 2010, s. 1963.

⁵² ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. : Komentář*. Praha, 2010, s. 1963.

⁵³ CESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 406.

jejich jiné zničení, likvidace záznamu o zaknihovaném cenném papíru v příslušné evidenci. Ve vztahu k totožné věci či jiné majetkové hodnotě jde zpravidla o nevratný proces.⁵⁴

⁵⁴ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní zákoník II. : Komentář*. Praha, 2010, s. 2069.

3 Stav a úroveň majetkové kriminality na Pardubicku

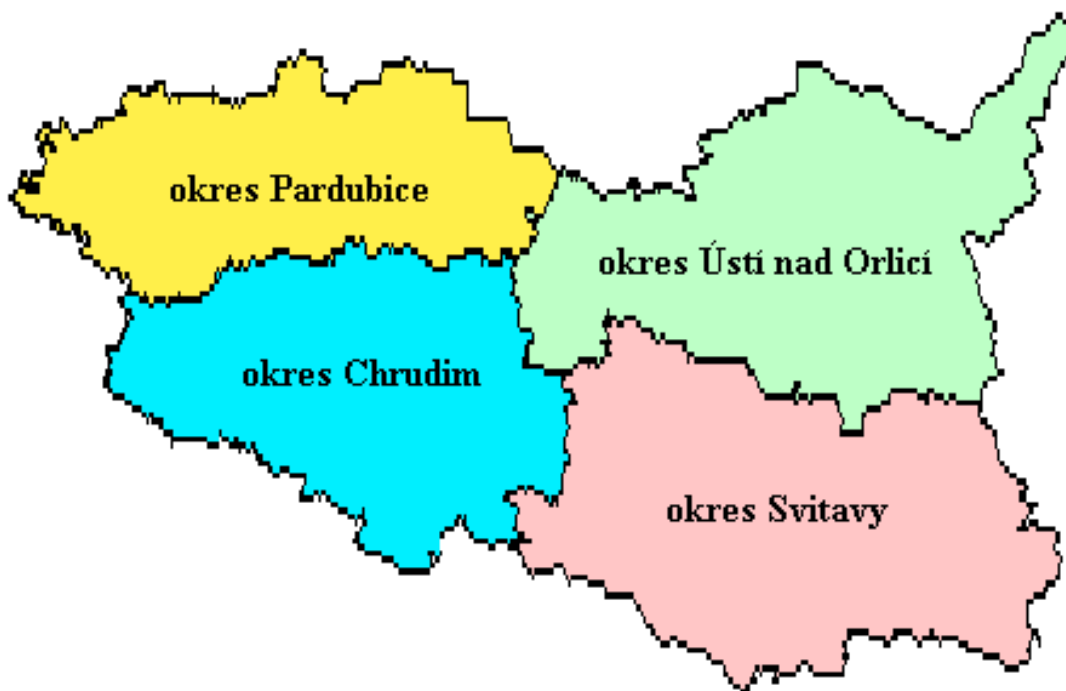
Na začátku kapitoly budou uvedeny základní údaje o území okresu Pardubice, zejména charakteristika této oblasti z pohledu rozlohy, struktury krajiny, počtu obyvatelstva, průmyslu a dalších kritérií. Po seznámení se s lokalitou bude následovat analýza vývoje majetkové kriminality uvedené v policejních statistikách za období let 2010 - 2016.

3.1 Charakteristika okresu Pardubice

Okres Pardubice spolu s dalšími okresy Chrudim, Svitavy a Ústí nad Orlicí tvoří území Pardubického kraje, který se nachází ve východní části Čech. Nejlidnatějším okresem tohoto kraje je okres Pardubice, kde se také nachází i krajské město Pardubice. Tuto krajskou metropoli obývá 17,4 % obyvatel kraje.⁵⁵

⁵⁵ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika Pardubického kraje* [online]. 2016 [cit. 2017-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika-pardubickeho-kraje-udaje-za-rok-2015>>.

Obr. 1: Rozdělení okresů v Pardubickém kraji⁵⁶

„Okres Pardubice ve své dnešní podobě vznikl jako územní a správní celek v roce 1960 sloučením převážně území čtyř tehdy rušených okresů: Holice, Pardubice – město, Pardubice – okolí a Přelouč. Svoji rozlohou 880 km² je nejmenším okresem v kraji, na jeho území se podílí 19,5 %. Hustota zalidnění 193 obyvatel na km² je však v kraji nejvyšší. Nejdélší společnou hranici má na severu s okresem Hradec Králové a na jihu s okresem Chrudim. Na severovýchodě hraničí s okresem Rychnov nad Kněžnou a na jihovýchodě s okresem Ústí nad Orlicí. Západní část pak sousedí se dvěma okresy Středočeského kraje – severozápadně s Kolínem a jihozápadně s Kutnou Horou.“⁵⁷

⁵⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika Pardubického kraje* [online]. 2014 [cit. 2017-03-03]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_pardubickeho_kraje_udaje_za_rok_2004->.

⁵⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_okresu_pardubice>.

Obrázek 2: Mapa okresu Pardubice⁵⁸

Krajina

Oblast nevyniká příliš členitým povrchem a má relativně nízké výškové rozpětí. Převážná část území je součástí úrodné Polabské nížiny, náležící z geomorfologického hlediska do Východolabské tabule s nižší nadmořskou výškou a výskytem mořských usazenin (pískovce, opuky). Nejnižší bod 201 m n. m. leží v místech, kde řeka Labe opouští území okresu - u obce Kojice při hranici s okresem Kolín. Dominantou rovinaté krajiny Pardubicka je Kunětická hora (295 m n. m.) ležící v katastru obce Ráby. Menší část území na jihozápadě spadá do oblasti Železných hor. Zde se nachází u obce Holotín nejvyšší bod okresu s nadmořskou výškou 398 m. Severovýchodní okraj patří k celku Orlické tabule. Podnebí okresu je spíše suché a teplé, průměrná roční teplota v Pardubicích se pohybuje kolem 8,5 °C, roční srážkové úhrny činí v průměru 535 mm.⁵⁹

⁵⁸ *Administrativní rozdělení okresu Pardubice* [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/documents/11272/49229666/Pardubice.png/697dbb20-4ac8-42e4-94bf-03ee28d24e37?version=1.1&t=1478516758692>>.

⁵⁹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_okresu_pardubice>.

Populace

„Od posledních změn administrativních hranic okresů k 1. lednu 2007 je pardubický okres rozdělen na 112 obcí, z toho 8 měst a jeden městys (Choltice). Z celkového počtu 169 836 obyvatel (k 31. 12. 2015) tvořily ženy 50,7 %. Od roku 2004 se projevuje meziroční populační přírůstek okresu daný nejen kladným saldem migrace, ale do roku 2012 i převahou počtu narozených nad zemřelými. Vzhledem k rychlejšímu prodlužování střední délky života oproti ostatním oblastem se Pardubicko dostalo na přední místa mezi okresy České republiky; v letech 2010 – 2014 měli muži střední délku života při narození 76,0 roku (šesté místo mezi okresy ČR) a ženy 81,3 roku (dvacáté třetí místo).“⁶⁰

Doprava

Pro obyvatele je poloha pardubického okresu výhodná z hlediska dopravního spojení. Jeho územím prochází ze západu na východ celostátně nejvýznamnější železniční trať Praha – Olomouc, která je modernizována výstavbou mezinárodního rychlostního koridoru. V železničním uzlu Pardubice ji křížuje trať Liberec – Havlíčkův Brod. Pardubice jsou již dostupné z hlavního města po dálnici D11 a navazující rychlostní komunikaci, spojující krajské město s Hradcem Králové. Letiště v Pardubicích umožňuje smíšený vojenský a civilní provoz; počet cestujících se do roku 2014 zvyšoval, v roce 2015 v souvislosti s úbytkem cestujících z Ruska poklesl.⁶¹

Průmysl a zemědělství

Poměrně příznivé klima spolu s půdním složením vytváří dobré podmínky pro zemědělství. Rostlinná výroba je zastoupena pěstováním obilí, řepy, píce, olejnin a zeleniny. V živočišné výrobě převažuje produkce vepřového masa, mléka a vajec. Průmyslová výroba je soustředěna zejména ve městech, přičemž nejvýznamnějším centrem průmyslu je krajské město Pardubice. Zde sídlí většina důležitých firem, a to především na okrajích města v rozvíjejících se průmyslových zónách. Z odvětví dlouhodobě převládá výroba elektroniky a výpočetní techniky, významná je i chemie, petrochemie, strojírenství a potravinářství. Průmyslová výroba probíhá též v zázemí krajského města a v Přelouči. Výrobu elektřiny zajišťují jediné dvě parní elektrárny

⁶⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_okresu_pardubice>.

⁶¹ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_okresu_pardubice>.

v kraji spalující hnědé uhlí – v Opatovicích nad Labem a Chvaleticích. Za přispění zahraničních investorů se v posledních letech rozvíjí výroba počítačů, komunikační techniky a subdodávek pro automobilový průmysl. Jejich produkce tvoří hlavní část vývozu z Pardubického kraje.

Míra nezaměstnanosti

Ve srovnání s jinými okresy České republiky se dlouhodobě vyznačuje relativně nízkou nezaměstnaností, přičemž nabízí pracovní příležitosti i zájemcům o práci ze sousedního okresu Chrudim. Ke konci roku 2015 činil podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání na obyvatelstvu ve věku 15 až 64 let v okrese 4,3 %. Stále více obyvatel nachází uplatnění v oblasti obchodu a služeb. Významného rozvoje dosáhlo zejména v Pardubicích finančnictví a pojišťovnictví. Vybudována byla řada nových obchodních center na území města, skladových areálů a logistických center v jeho zázemí. Po roce 2000 se v pardubickém okrese zintenzivnila bytová výstavba v krajském městě a v jeho zázemí. Projev suburbanizace je nejvíce patrný v obcích ležících na jih a na sever od Pardubic, kde je vliv Hradecko-pardubické aglomerace nejvýraznější.⁶²

Vzdělání, kultura a sport

„K rozvoji vzdělanosti nemalou měrou přispívá dynamicky se rozvíjející Univerzita Pardubice, která vznikla v roce 1994 rozšířením Vysoké školy chemicko-technologické. Dnes má Univerzita sedm fakult a počet studentů se pohybuje kolem 10 tisíc. Významné postavení na kulturní scéně Pardubického kraje zaujímá Východočeské divadlo a Komorní filharmonie. Z oblasti sportu má nadregionální význam dostihový závod Velká pardubická steeplechase a motocyklové závody Zlatá přilba.“⁶³

Turistika

K atraktivním místům okresu patří historické jádro Pardubic se zámekem, pozdně gotický hrad na Kunětické hoře a lázeňský areál v Lázních Bohdaneč. Za národní kulturní památku byl v polovině 90. let vyhlášen historický areál hřebčína v Kladrubech nad Labem, který prošel v letech 2014 a 2015 nákladnou rekonstrukcí. Pozoruhodné

⁶² ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_okresu_pardubice>.

⁶³ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/x/charakteristika_okresu_pardubice>.

jsou expozice Afrického muzea v Holicích. Možnosti sportovního vyžití zejména pro cykloturistiku a pěší turistiku nabízí okolí bohdanečských rybníků a Kunětické hory. Pro vodní turistiku je vhodný Opatovický kanál. Naučné stezky osvětlují rybníkářskou tradici na Pardubicku.⁶⁴

3.2 Kriminalita v pardubickém okrese

Statistické výstupy majetkové kriminality v období 2010 – 2016 jsou v bakalářské práci zpracovány z policejních statistik. Z hlediska Policie ČR spadá okres Pardubice pod Územní odbor Pardubice, ve kterém jsou zařazena jednotlivá Obvodní oddělení Policie ČR:⁶⁵

- ***Pardubice 1*** (střed města)
- ***Pardubice 2*** (městská část Polabiny a přilehlé obce)
- ***Pardubice 3*** (městská část Dubina a přilehlé obce)
- ***Pardubice 4*** (městská část Dukla a přilehlé obce)
- ***Holice*** (+ přilehlé obce)
- ***Chvaletice*** (+ přilehlé obce)
- ***Přelouč*** (+ přilehlé obce)
- ***Lázně Bohdaneč*** (+ přilehlé obce)

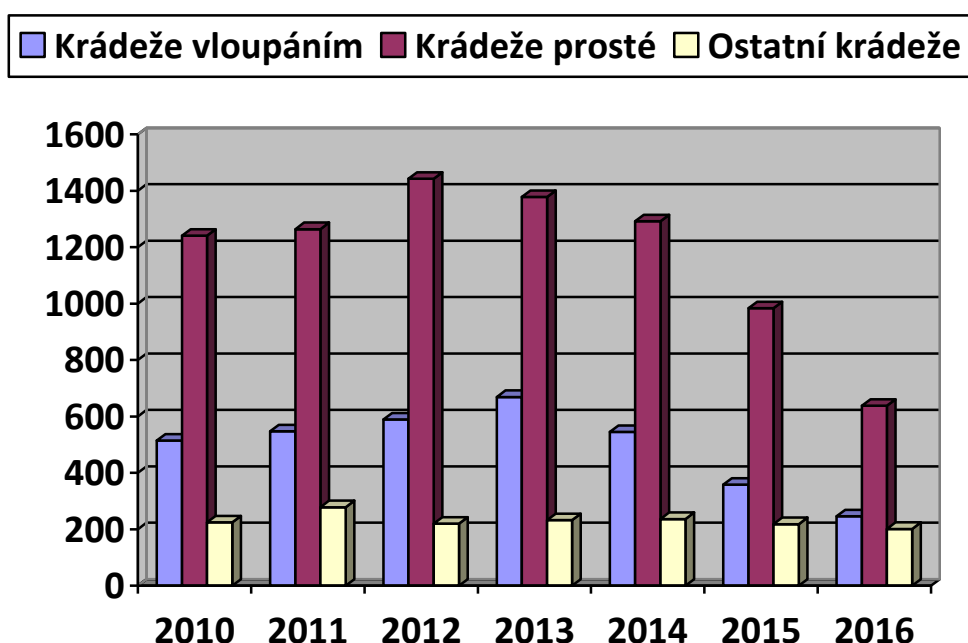
⁶⁴ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xs/charakteristika_okresu_pardubice>.

⁶⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Kontakty. *Policie.cz* [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/kontakty-760997.aspx>>.

Tab. 1: Statistika majetkové kriminality na Pardubicku za období 2010 – 2016⁶⁶

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Krádeže vloupáním	514	547	589	669	545	358	246
Krádeže prosté	1241	1264	1443	1378	1292	984	638
Ostatní krádeže	224	278	220	232	236	218	201
CELKEM	1979	2089	2252	2279	2073	1560	1085

Graf 1: Přehledný vývoj majetkové kriminality na Pardubicku za období 2010 - 2016⁶⁷

3.2.1 Evidence trestných činů v policejních statistikách⁶⁸

Z uvedené tabulky i grafu vyplývá, že značnou část policejních statistik vyplňují krádeže prosté, do kterých jsou zahrnuty krádeže kapesní, při pohlavním styku, jiné na osobách, mezi zaměstnanci na pracovišti, motorových dvoustopých vozidel, motorových jednostopých vozidel, věcí z automobilů, součástek motorových vozidel, jízdních kol, domácího zvířectva, v bytech a rodinných domech, věcí na nádražích, věcí

⁶⁶ KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PARDUBICKÉHO KRAJE. Statistické výstupy [online] 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <http://essk.pcr.cz/essk/15/12/_sest1_2013.asp>.

⁶⁷ KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PARDUBICKÉHO KRAJE. Statistické výstupy [online] 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <http://essk.pcr.cz/essk/15/12/_sest1_2013.asp>.

⁶⁸ KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PARDUBICKÉHO KRAJE. Statistické výstupy [online] 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <http://essk.pcr.cz/essk/15/12/_sest1_2013.asp>.

během jízdy v dopravních prostředcích, v objektech se starožitnými a uměleckými předměty, v jiných objektech a krádeže prosté ostatní.

Mezi krádeže vloupáním jsou statisticky vykazovány krádeže vloupáním do obchodů, výkladních skříní, restaurací a hostinců, ubytovacích objektů, kiosků, jídelen nebo jiného stravovacího zařízení podobného typu, objektů s uměleckými předměty, kulturních objektů, pokladen a pancéřových skříní, výpočetních středisek, škol, bytů, víkendových chat soukromých osob, rodinných domů a ostatních objektů.

Do ostatních krádeží jsou zahrnuty trestné činy podvodu, zpronevěry, neoprávněného užívání cizí věci, zatajení věci, poškozování cizí věci, pytláctví a všechny ostatní majetkové trestné činy.

3.2.2 Vyhodnocení statistických údajů

Rozborem výše uvedených statistických údajů je tato podkapitola zaměřena na tři nejčastější typy majetkové kriminality, které tvoří největší část zjištěných a oznámených skutků na Policii ČR - Územního odboru Pardubice.

➤ Rok 2010

Krádeže vloupáním 514 skutků, z nichž bylo 261 vloupání do ostatních objektů (objasněno 42 skutků – 16,09%), 59 vloupání do obchodů (objasněno 15 skutků – 25,42%) a 42 vloupání do rodinných domků (objasněno 8 skutků – 19,05%).

Krádeže prosté 1241 skutků, z nichž bylo 312 krádeží v jiných objektech (objasněno 156 skutků – 50%), 239 krádeží věcí z automobilů (objasněno 50 skutků – 20,92%) a 167 krádeží jízdních kol (objasněno 23 skutků – 13,77%).

Ostatní krádeže 224 skutků, z nichž bylo 119 trestných činů poškozování cizí věci (objasněno 23 skutků – 19,33%), 79 podvodů (objasněno 42 skutků – 53,16%) a 13 trestných činů zpronevěry (objasněno 8 skutků – 61,54%).

➤ Rok 2011

Krádeže vloupáním 547 skutků, z nichž bylo 322 vloupání do ostatních objektů (objasněno 61 skutků – 18,94%), 57 vloupání do obchodů (objasněno 30 skutků – 52,63%) a 45 vloupání do restaurací a hostinců (objasněno 8 skutků – 17,78%).

Krádeže prosté 1264 skutků, z nich bylo 328 krádeží v jiných objektech (objasněno 189 skutků – 57,62%), 202 krádeží věcí z automobilů (objasněno 19 skutků – 9,41%) a 177 krádeží kapesních (objasněno 12 skutků – 6,78%).

Ostatní krádeže 278 skutků, z nichž bylo 139 trestných činů poškozování cizí věci (objasněno 33 skutků – 23,74%), 108 podvodů (objasněno 71 skutků – 65,74%) a 16 trestných činů zatajení věci (objasněno 6 skutků – 37,50%).

➤ **Rok 2012**

Krádeže vloupáním 589 skutků, z nichž bylo 336 vloupání do ostatních objektů (objasněno 75 skutků – 22,32%), 68 vloupání do rodinných domků (objasněno 16 skutků – 23,53%), 42 vloupání do bytů (objasněno 7 skutků – 16,67%) a stejný počet 42 vloupání do obchodů (objasněno 17 skutků – 40,48%).

Krádeže prosté 1443 skutků, z nich bylo 346 krádeží v jiných objektech (objasněno 180 skutků – 52,02%), 223 krádeží jízdních kol (objasněno 54 skutků – 24,22%) a 221 krádeží věcí z automobilů (objasněno 19 skutků – 8,60%).

Ostatní krádeže 220 skutků, z nichž bylo 124 trestných činů poškozování cizí věci (objasněno 14 skutků – 11,29%), 60 podvodů (objasněno 34 skutků – 56,67%) a 19 trestných činů zpronevěry (objasněno 14 skutků – 73,68%).

➤ **Rok 2013**

Krádeže vloupáním 669 skutků, z nichž bylo 403 vloupání do ostatních objektů (objasněno 116 skutků – 28,78%), 73 vloupání do rodinných domků (objasněno 34 skutků – 46,58%) a 53 vloupání do obchodů (objasněno 12 skutků – 22,64%).

Krádeže prosté 1378 skutků, z nich bylo 374 krádeží v jiných objektech (objasněno 231 skutků – 61,76%), 349 krádeží jízdních kol (objasněno 128 skutků – 36,68%) a 139 krádeží věcí z automobilů (objasněno 18 skutků – 12,95%).

Ostatní krádeže 232 skutků, z nichž bylo 123 trestných činů poškozování cizí věci (objasněno 22 skutků – 17,89%), 65 podvodů (objasněno 23 skutků – 35,38%) a 28 trestných činů zatajení věci (objasněno 5 skutků – 17,86%).

➤ **Rok 2014**

Krádeže vloupáním 545 skutků, z nichž bylo 332 vloupání do ostatních objektů (objasněno 83 skutků – 25%), 71 vloupání do rodinných domků (objasněno 13 skutků – 18,31%) a 38 vloupání do obchodů (objasněno 12 skutků – 31,58%).

Krádeže prosté 1292 skutků, z nich bylo 356 krádeží v jiných objektech (objasněno 236 skutků – 66,29%), 329 krádeží jízdních kol (objasněno 91 skutků – 27,66%) a 119 kapesních krádeží (objasněno 11 skutků – 9,24%).

Ostatní krádeže 236 skutků, z nichž bylo 122 trestných činů poškozování cizí věci (objasněno 21 skutků – 17,21%), 76 podvodů (objasněno 48 skutků – 63,16%) a 26 trestných činů zatajení věci (objasněno 9 skutků – 34,62%).

➤ **Rok 2015**

Krádeže vloupáním 358 skutků, z nichž bylo 204 vloupání do ostatních objektů (objasněno 36 skutků – 17,65%), 50 vloupání do rodinných domků (objasněno 19 skutků – 38%), 26 vloupání do bytů (objasněno 5 skutků – 19,23%) a stejný počet 26 vloupání do obchodů (objasněno 14 skutků – 53,85%).

Krádeže prosté 984 skutků, z nich bylo 305 krádeží jízdních kol (objasněno 107 skutků – 35,08%), 290 krádeží v jiných objektech (objasněno 174 skutků – 60%) a 97 kapesních krádeží (objasněno 10 skutků – 10,31%).

Ostatní krádeže 218 skutků, z nichž bylo 108 trestných činů poškozování cizí věci (objasněno 24 skutků – 22,22%), 64 podvodů (objasněno 32 skutků – 50%) a 36 trestných činů zatajení věci (objasněno 6 skutků – 16,67%).

➤ **Rok 2016**

Krádeže vloupáním 246 skutků, z nichž bylo 151 vloupání do ostatních objektů (objasněno 23 skutků – 15,23%), 30 vloupání do rodinných domků (objasněno 5 skutků – 16,67%) a 20 vloupání do obchodů (objasněno 7 skutků – 35%).

Krádeže prosté 638 skutků, z nich bylo 185 krádeží v jiných objektech (objasněno 116 skutků – 62,7%), 164 krádeží jízdních kol (objasněno 82 skutků – 50%) a 65 kapesních krádeží (objasněno 14 skutků – 21,54%).

Ostatní krádeže 201 skutků, z nichž bylo 99 trestných činů poškozování cizí věci (objasněno 22 skutků – 22,22%), 56 podvodů (objasněno 33 skutků – 58,93%) a 37 trestných činů zatajení věci (objasněno 12 skutků – 32,43%).

Analýza statistických výsledků za sledované období uplynulých 7 let ukázala, že celková majetková trestná činnost do roku 2013 rostla, kdy dosáhla 2279 zjištěných skutků. V následujících letech měla klesající tendenci a v posledním sledovaném roce 2016 bylo v policejních statistikách zaevidováno celkem 1085 skutků charakteru majetkové kriminality.

Statistické údaje se týkají jen skutků, které byly na policii oznámeny, nebo byly v rámci operativní činnosti odhaleny. Neoznámené případy neboli latentní kriminalitu nelze evidovat a tudíž nijak hodnotit.

Druh nejčastěji páchaných majetkových trestných činů se za sledované období až na drobné výjimky prakticky neliší. Lze tak usuzovat převážně z důvodu snadného zisku, užitku odcizené věci nebo možné příležitosti a podmínkám, které pachatelům na místě činu napomáhají. V pomyslném žebříčku prvních tří skutků se objevují krádeže vloupáním do ostatních objektů, rodinných domků, bytů a obchodů. Krádeže prosté pak statistiky vykazují nejvíce jako krádeže ostatní, dále krádeže věcí z vozidel, jízdních kol a krádeže kapesní. Ostatní krádeže zahrnují nejvíce trestné činy poškozování cizí věci, podvod, zpronevěru a zatajení věci.

Zajímavým zjištěním je pokles krádeží vloupáním i krádeží prostých od roku 2014, který až do konce sledovaného období stále trvá. Zároveň však v letech 2014 – 2015 výrazně stoupl počet kapesních krádeží i krádeží jízdních kol. V roce 2016 bylo v policejních statistikách zaevidováno méně vloupání do rodinných domků než v předchozích letech.

Tab. 2: Vývoj majetkové kriminality na Pardubicku za období 2010 – 2016 podle jednotlivých obvodních oddělení⁶⁹

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Pardubice 1	517	531	611	717	654	480	340
Pardubice 2	292	355	363	333	303	250	170
Pardubice 3	344	362	420	370	347	219	186
Pardubice 4	222	226	286	286	255	190	101
Holice	184	175	174	149	157	136	86
Lázně Bohdaneč	164	138	127	141	120	102	65
Přelouč	166	203	188	208	179	143	93
Chvaletice	90	99	83	75	58	40	44

Tabulka č. 2 shrnuje vývoj majetkové kriminality v období let 2010 až 2016 v konkrétních Obvodních odděleních Policie ČR Územního odboru Pardubice. Ze statistických čísel je zřejmé, že k této kriminalitě docházelo nejvíce na území města Pardubice a nejčastěji v jeho centru. Po krajském městě následují obvodní oddělení Holice, Přelouč, Lázně Bohdaneč a poslední s nejnižší vykázanou majetkovou kriminalitou je obvodní oddělení Chvaletice. Z těchto údajů tak lze usuzovat, že počet zjištěných majetkových trestných činů souvisí s místem spáchání např. s hustotou obyvatelstva (města s vyšším počtem populace), obchodní centra atd.

⁶⁹ KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PARDUBICKÉHO KRAJE. Statistické výstupy [online] 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <http://essk.pcr.cz/essk/11/12/_sest1_UO_2010_CELK.asp> a <<http://eportal.pcr.cz/weby/kr/Lists/zavazneStatistikyTC/DispFormSEO.aspx?List=14623ac8%2Dc4a3%2D4bee%2Dae6a%2Dc1ca182ad2a8&ID=365&Source=http%3A%2F%2Feportal%2Epcr%2Ecz%2Fweby%2Fkr%2FLists%2FzavazneStatistikyTC%2Fcalendar%2Easpx%3FCalendarDate%3D7%252E12%252E2016>>.

4 Příčiny páchaní majetkové kriminality na Pardubicku

Kapitola bude navazovat na předchozí analýzu statistických údajů majetkové kriminality, kde čísla policejních statistik ukázala určitý klesající trend nápadu majetkové trestné činnosti. Pomocí řízeného rozhovoru s kriminalistou Policie ČR budou zjišťovány další skutečnosti a stav této problematiky na Pardubicku.

4.1 Rozhovor s kriminalistou Policie ČR⁷⁰

Cílem řízeného rozhovoru bylo rozebrat stav majetkové kriminality na Pardubicku s odborníkem z Policie ČR. Důvodem rozhovoru bylo zjistit možné příčiny páchaní majetkové kriminality a v souladu s předchozí kapitolou analýzy policejních statistik potvrdit nebo naopak vyvrátit následující hypotézy:

Hypotéza č. 1: *Nápad trestné činnosti je úměrný s lokalitou s vyšším počtem obyvatel.*

Hypotéza č. 2: *Zda majetková kriminalita prochází vývojem, případně podléhá novým trendům.*

Hypotéza č. 3: *Zda má prevence vliv na páchaní majetkové kriminality.*

Užitečné informace a rady mi poskytl poručík Ing. Jiří Koubek, komisař – zástupce vedoucího Služby kriminální policie a vyšetřování, Oddělení obecné kriminality Pardubice dne 16. 3. 2017.

1. Jak dlouho pracujete u Policie ČR?

Ve služebním poměru Policie ČR jsem dohromady 22 let. Začínal jsem jako policista Oddělení hlídkové služby, následně na Obvodním oddělení Pardubice 2 a poté jsem přešel na Službu kriminální policie a vyšetřování, dříve Okresního ředitelství Pardubice (nyní pod názvem Územní odbor Pardubice), kde stále pracuji. Na kriminálce jsem 10 let pracoval jako operativce, kdy mou specializací byla majetková kriminalita týkající se hlavně vloupání do rodinných domů, bytů a s tím související další

⁷⁰ Rozhovor s por. Ing. Jiřím Koubkem, zástupcem vedoucího Oddělení obecné kriminality, Služby kriminální policie a vyšetřování Pardubice, ze dne 16. 3. 2017.

problematika krádeží prostých i krádeží vloupáním do obdobných objektů. Od roku 2013 jsem na pozici zástupce vedoucího Služby kriminální policie a vyšetřování – Oddělení obecné kriminality v Pardubicích.

2. Údaje policejních statistik v období let 2010 až 2016 ukázaly, že v současné době klesá počet případů majetkové kriminality na území pardubického okresu. Jaké jsou důvody tohoto snížení?

Možných příčin poklesu tzv. nápadu majetkové trestné činnosti může být hned několik. Jednou z možností je to, že poměrná většina pachatelů majetkové trestné činnosti je ve výkonu trestu odnětí svobody. Velmi často se stává, že dopadení pachatelé jsou recidivisté a pro policisty jsou to známé „firmy“.

Na poklesu může mít vliv i snižování možností prodeje odcizených věcí. Pachatelé se snaží kradené zboží co nejdříve zpeněžit. Proto jejich cesta vedla velmi často do různých bazarů a zastaváren. Při pátrání po odcizených věcech policisté tyto provozovny kontrolují a kradené zboží zákonným způsobem odebírají. Dobrá pověst takového bazaru s podezřelým zbožím mezi lidmi pak velmi rychle klesá. Majitelé se také vystavují nebezpečí, že mohou přijít o živnost. Prodat odcizenou věc není někdy pro pachatele jednoduché, může být i zdlouhavé a vystavuje se tak většímu riziku dopadení a usvědčení.

K nízké kriminalitě může také napomáhat kamerový systém Městské policie Pardubice zavedený v tomto městě, což je osobám páchající trestnou činností již dobře známé. Je ale také možné, že drobné krádeže lidé často ani na policii neoznamují.

Další příčinou poklesu může být i fakt, že kriminalita se v současné době pomalu přesouvá do internetového prostředí (např. podvody, kdy si objednáte zboží, zaplatíte za něj a potom vám přijde poštou bezcenná věc). Majetkový prospěch z této trestné činnosti může být vyšší, než u běžných krádeží, za cenu menšího rizika.

3. Objasněnost tohoto druhu kriminality je dost nízká. Proč myslíte, že tomu tak je?

Velká část zjištěných pachatelů mají bydliště mimo Pardubice. Jsou třeba z Prahy, Moravy, Severních Čech. S tím souvisí i to, že Pardubice jsou tranzitním městem a dopravním uzlem, kam mají pachatelé velmi dobré automobilové i vlakové spojení. V určité míře také Schengenský prostor nahrává našim i zahraničním pachatelům, kteří snadno zmizí v cizině bez kontroly na hranicích. V případě nezajištění

stop s důkazní hodnotou na místech vloupání je pak dopadení pachatele a následné jeho odsouzení velmi složité. Navíc jsou pachatelé v dnešní době velmi dobře vybaveni, ať již technikou, která je volně dostupná k prodeji, znalostí práce Policie ČR (zejména díky dřívějším odsouzením a pobytu ve výkonu trestu odnětí svobody, kdy přesně vědí, kde „udělali chybu“) tak samozřejmě dalšími možnostmi, aby na místě po sobě zanechali co nejméně případných stop. Nižší objasněnost by právě s těmito faktory mohla souviset.

V životě to bohužel nechodí tak jak při sledování oblíbeného televizního seriálu, který se točí způsobem, aby byl pro diváka co nejvíce zajímavý. Je třeba si uvědomit, že zjistit, kdo spáchal trestný čin, je věc jedna, a usvědčit jej je věcí druhou!

4. V letech 2012 a 2013 vzrostl počet vloupání do rodinných domů a klesl počet případů krádeží věcí z vozidel.

Vloupání do rodinných domů a někdy i krádeží jízdních kol se dopouštějí většinou skupiny pachatelů, kteří se kolikrát zaměří na určité lokality a dopouštějí se hned sérii případů. Nahrává jim k tomu „anonymita, kdy lidé kolikrát neznají ani svého souseda“, téměř žádné zabezpečení a někdy i nevšimavost občanů. V tomto období byla dopadena velmi dobře organizovaná a technicky vybavená skupina pachatelů z Polska, kteří se vloupali do rodinných domů téměř po celé České republice. Statistiku ovlivňují právě takové skutečnosti, jako jsou sériové krádeže nebo roční období atd.

A krádeže věcí z vozidel? Tomu může nasvědčovat vývoj techniky a příslušenství v automobilech. Dříve se kradly hlavně autorádia. Pachatel během několika minut třeba rozbil boční okno vozidla a ukradl autorádio, které pak následně prodal. Dnes jsou autorádia už součástí panelu a nejde ho vyndat jen tak bez poškození. V dnešní době se z vozidel kradou zejména věci, které si majitelé nechají viditelně na sedadlech (tašky, notebooky, peněženky, mobily) nebo navigace.

6. Rok 2015 se vyznačuje zvýšeným počtem kapesních krádeží i krádeží jízdních kol.

Majetková kriminalita může záviset na různých okolnostech, jak jsem již řekl prve. Náhle se objeví pachatel, který se vrátil z výkonu trestu a opět krade, v letních měsících jezdí lidé více na jízdních kolech a ty jsou pak ve stojanech snadným terčem zlodějů (dražší kolo zajištěné levným lankovým zámekem). Stejně tak období nákupních horeček o svátcích a nepozornost zákazníků v prodejnách napomáhá příležitosti

kapsářům. To jsou ale jen některé příklady a domněnky, které ovlivňují policejní statistiky.

7. Čím by se podle Vás mohla snížit majetková kriminalita na Pardubicku?

Důležitou roli při snižování kriminality má i veřejnost, zejména si všímat svého okolí. Několikrát jsem se setkal s názorem, „není to moje, raději dělám, že nic nevidím, abych nemusel chodit po soudech“, apod.

V každém případě je hlavně na majitelích domů, aby si své domy a byty řádně zajistili, eventuálně si tam pořídili alarmy. Pochybuji, že lze tato opatření nahradit činností policie. Ten, kdo si koupí drahou věc nebo dům, by měl hlavně investovat i do zabezpečovacích zařízení, bezpečnostních dveří, zámků atd. Pokud neřeší své bezpečí v první řadě sám, těžko mu bude platná policie, která se k incidentu dostane přirozeně většinou, až když je zavolána, tedy až po něm. Bohužel si většina lidí myslí, že se mu to nemůže stát a dokud není obětí trestného činu, neřeší své bezpečí. To samé platí i u věcí, které nosíme denně při sobě. Hlídat si svůj majetek a předcházet kriminalitě je správným krokem ke zmaření pachatelova úmyslu.

Vhodné by jistě byly i přísnější tresty, recidivisté jsou nepoučitelní, vzniklou škodu nikdy neuhradí, s každým pobytem ve výkonu trestu odnětí svobody jsou zkušenější a jejich dopadení je následně dosti náročné. Pak je těžké lidem vysvětlit, že policie není zákonodárce, že policie zajišťuje pouze realizaci trestní politiky státu tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni.

Stát, který má zajistit lidem co největší bezpečnost, musí mít potřebné nástroje. Každý si přeje, aby v zemi byla vysoká míra bezpečí. A proto je nutné hájit řešení, která jsou způsobila tu míru bezpečí přinést, např. vzorky DNA i u méně závažných případů. Nikde přece není dáno, že neudělá násilný trestný čin. Analýza DNA má velký význam pro potírání zločinu, přitom rizika zneužití s tím spojená jsou téměř žádná.

4.2 Shrnutí

Z informací získaných při řízeném rozhovoru s poručíkem Ing. Jiřím Koubkem je zřejmé, že majetková kriminalita bývá pro pachatele snadným cílem k obohacení a získání tzv. rychlých výdělků. Odcizené zboží nemají pro svůj užitek, ale snaží se ho co nejrychleji zbavit a zpeněžit. Dost často se stává, že ho prodávají pod cenou. Velká část pachatelů je z řad recidivistů, kteří jsou mezi policisty považováni za „známé firmy“. Tento fakt se potvrdil již při zpracování teoretické části bakalářské práce studiem odborné literatury. Nízkému procentu objasňenosti pomáhá i to, že pachatelé cestují po celé republice a trestnou činnost páchají převážně mimo okolí svého bydliště. Proto pro policii bývá obtížné je vypátrat.

Ke snižování kriminality obecně lze přičíst i zavádění kamerových systémů do měst, obcí i jiných oblastí. Důležitým bodem rozhovoru je i zmínka o odpovědnosti majitelů za svůj majetek.

Podle sledovaných policejních statistik vyplývá, že majetková kriminalita má během posledních několika let klesající tendenci. Snaha předběžných opatření zejména díky situační prevenci ztěžuje pachatelům příležitost protiprávního jednání. Současně je znatelný posun kriminality jiným směrem a to hlavně do oblasti internetového prostředí.

Potvrzení hypotéz:

Všechny tři hypotézy, které byly vytyčeny na začátku rozhovoru s policistou, se potvrdily.

Hypotéza č. 1 - Nápad trestné činnosti je úměrný s lokalitou s vyšším počtem obyvatel.

Za sledované území bylo z policejních statistik zjištěno, že majetková kriminalita je nejčastěji páchána ve městě Pardubice a jeho blízkém okolí. Současně to potvrdil i policista v rozhovoru, kde uvedl, že Pardubice jsou tranzitním městem a pachatelé tak mají velkou příležitost se sem snadno dopravit.

Hypotéza č. 2 - Zda majetková kriminalita prochází vývojem, případně podléhá novým trendům.

Analýza statistických údajů ukázala pokles majetkové kriminality za posledních několik let. Na snížení klasických krádeží může mít vliv i přesun kriminality

do internetového prostředí. Stejně tak se může zdát, že pachatelé reagují na změny v poptávce po druhu kradeného zboží (např. snížení krádeží autorádií z vozidel).

Hypotéza č. 3 - Zda má prevence vliv na páchání majetkové kriminality.

Preventivní opatření ze strany organizací, ale právnických a fyzických osob má značný vliv na majetkovou kriminalitu. Čím větší zabezpečení majetku, tím menší příležitost pro zloděje. Předcházení trestné činnosti by měli věnovat pozornost i občané.

5 Účinnost preventivních opatření

5.1 Struktura prevence kriminality⁷¹

Sociální prevence – představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky nebo ekonomicky měřitelná. Lze na ni jen usuzovat z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců (objektů preventivního působení).

Situační prevence – je postavena na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Je nejefektivnější právě při snižování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost této prevence bývá vysoká, ale záleží na správně vybraném opatření a vynaloženými finančními nebo i personálními prostředky. Odpovědnost za zřízení situační prevence mají především sami občané, obce a Ministerstvo vnitra ČR, tedy v rámci vymezených kompetencí Policie ČR.

Prevence viktimnosti a pomoc obětem trestných činů – jedná se o koncept bezpečného chování při různých kriminálních situacích a jak jsou na takové situace ohrožené osoby psychicky připraveny. Prevence spočívá především v poradenství (skupinovém, individuálním, zdravotním, psychologickém a právním), tréninku v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před kriminalitou.

5.2 Úrovně preventivních aktivit^{72 73}

a) Primární prevence – výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity orientované zejména na nejširší veřejnost. Základ primární prevence je především v rodinách, školách a v lokálních společenstvích.

- určena pro všechny obyvatele (mládež, ženy, důchodci, národnostní a etnické menšiny atd.)

- působí na každého bez ohledu na stupeň jeho kriminálního ohrožení

⁷¹ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice, 2014, s. 16.

⁷² SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice, 2014, s. 16-17.

⁷³ VEČERKA, K. a kolektiv. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha, 1997, s. 6-7.

- působí na příčiny kriminality v rovině sociální, kulturní a právní politiky

- může být sociální, situační i viktimologická

b) Sekundární prevence – zaměřena na rizikové jedince a skupiny se zvýšenou pravděpodobností stát se pachateli nebo oběťmi trestné činnosti (děti, ženy, senioři), na sociálně patologické jevy (drogové a alkoholové závislosti, záškoláctví, vandalismus, dlouhodobá nezaměstnanost atd.) a na příčiny kriminogenních situací (nebezpečné křižovatky, místa s výskytem kriminálních živlů).

- může být sociální, situační i viktimologická

c) Terciární prevence – resocializace kriminálně narušených osob (pracovní uplatnění, rekvalifikace, sociální a rodinné poradenství). Je zaměřena na předcházení kriminální recidivě konkrétního pachatele a na odvracení viktimologické recidivy konkrétní oběti (poradenská činnost, posttraumatická péče).

5.3 Systém prevence kriminality v ČR

Podle Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020 je efektivní systém prevence kriminality základem úspěšné preventivní politiky státu.

Úrovně systému prevence kriminality v ČR:⁷⁴

1. republiková – vláda ČR, Republikový výbor pro prevenci kriminality, ministerstva a další státní instituce,

2. krajská – krajské úřady,

3. lokální – samosprávy měst a obcí.

⁷⁴ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>>.

5.3.1 Prevence ze strany Policie České republiky

„Role Policie ČR je dána zákonem č. 273/2008 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony.

V rámci plnění úkolů v oblasti prevence kriminality se Policie ČR dnes zaměřuje významně na primární prevenci, a dále rovněž na prevenci sociální, situační, sekundární prevenci, prevenci viktimmnosti a systém pomoci obětem trestné činnosti.

Preventivní činnost zajišťují zejména policisté a občanští zaměstnanci zařazení na oddělení tisku a prevence. Obsazování služebních a pracovních míst, stejně jako určování pracovní náplně, je v kompetenci jednotlivých krajských ředitelů. Preventivní aktivity jsou vykonávány rovněž za metodické a personální podpory policistů z jednotlivých služeb a celorepublikových útvarů.⁷⁵

5.3.2 Prevence ze strany krajů

Kraje realizují preventivní politiku v samostatné působnosti. V rámci prevence kriminality prostřednictvím manažerů prevence kriminality koordinují aktivity na svém území, zprostředkovávají informace mezi ministerstvy a obcemi, účastní se dotačního řízení Ministerstva vnitra pro oblast prevence kriminality a realizují i vlastní dotační aktivity.⁷⁶

„V praxi se jako velmi přínosná ukazuje koordinovaná spolupráce orgánů samosprávy i státní správy, Policie ČR, justičních orgánů (soudy, státní zastupitelství) ad. na území kraje, kdy na platformě pracovních skupin koordinovaných nejčastěji krajem se setkávají odborníci i manažeři, včetně politiků a mohou tak ve spolupráci

⁷⁵ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>>.

⁷⁶ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>>.

a s potřebným odborným zázemím efektivněji řešit problémy na svém území. Tato spolupráce není legislativně zakotvena, je na dobrovolné bázi všech aktérů.⁷⁷

5.3.3 Prevence ze strany obcí

„Obce tvoří základní úroveň, na které jsou opatření prevence kriminality v praxi nakonec naplňována. Na obcích leží váha praktického výkonu projektů, aktivit a opatření prevence kriminality. Shodně jako kraje, postupují i obce v oblasti prevence kriminality v samostatné působnosti.“⁷⁸

„Čím dál více se ukazuje, že obecní úroveň je tou klíčovou úrovní, na které je třeba řešit konkrétní problémy a za tím účelem realizovat potřebnou spolupráci samosprávných orgánů obce (včetně obecních policí) i těch, které zde vykonávají přenesenou působnost státu, místních zastoupení státní orgánů, Policie ČR, neziskového sektoru, občanů i podnikatelských subjektů. Řada příkladů dobré praxe ukazuje, že se vyplatí, když obec v tomto hraje klíčovou roli a aktivního koordinátora spolupráce. Tato role dnes není zakotvena legislativně, ale je na dobrovolné bázi a bohužel neplatí, že by na všech místech byla samozřejmostí.“⁷⁹

Kamerový systém

Zabezpečení formou kamerového systému zajišťuje ve městě Pardubice a jeho přilehlých obcích Městská policie Pardubice. V minulosti prošly kamery modernizací převodem analogového záznamu na digitální technologii. Celkem je na tomto území instalováno 46 kamer, které mají za úkol sledovat veřejný pořádek nebo dopravu.

⁷⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>>.

⁷⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>>.

⁷⁹ MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>>.

Záznamy z kamer městské policie slouží i pro Policii ČR, např. při spáchání trestného činu jako důkazní prostředek nebo identifikace pachatelů protiprávního jednání.⁸⁰

5.4 Prevence kriminality Policie ČR v praxi

V okrese Pardubice řeší za Policii ČR prevenci převážně policisté Krajského ředitelství policie Pardubického kraje, Skupiny tisku a prevence, Územního odboru Pardubice. Z hlediska svého zařazení spolupracují s dalšími policisty z různých oddělení na preventivních opatřeních a akcích. Preventivní aktivity směřují především na mládež, do základních i středních škol a zájmových zařízení. Úspěšné akce pro osoby důchodového věku jsou v různých seniorských centrech nebo klubech, kam tato věková skupina dochází. Bohužel těm ostatním, co takovou možnost nemají nebo nechtějí nikam chodit, se důležité preventivní informace velmi těžce předávají. Právě tato skupina seniorů se podle průzkumů stává nejčastěji oběťmi trestné činnosti ve formě krádeží, podvodů, domácího násilí atd.

Další činností policejních preventistů je kromě přednášek a besed také preventivní působení na širokou veřejnost přímo v terénu. Jedná se o realizaci preventivních projektů na konkrétní problematiku, která se v určitém období vyskytne. Akce jsou nejčastěji zaměřeny na bezpečnost v dopravě, majetkovou kriminalitu, internetovou kriminalitu a násilí (na seniorech, mezi dětmi, domácí násilí). Projekty mohou probíhat celostátně – řízené policejním prezidiem, kdy se zapojují všechna krajská Oddělení tisku a prevence po celé republice, nebo na konkrétních lokalitách Územních odborů Policie ČR.

⁸⁰ HRADNÍ, N. Pardubice hlídají nové kamery – byla předána další etapa. In *Městská policie Pardubice* [online]. Městská policie Pardubice, © [2016] [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mppardubice.cz/kdo-jsme-a-co-delame/zpravy/clanky/mks-11-2016.html>>.

5.4.1 Příklady preventivních projektů

➤ Obezřetnost se vyplatí⁸¹

Celorepublikový projekt je preventivně informační kampaň Policie ČR zaměřená na zloděje v obchodních domech. Hlavním bodem jsou kapesní krádeže, rady potenciálním obětem a informovanost veřejnosti o této majetkové trestné činnosti. Zvýšená prevence je soustředěna na období svátků (vánočních, velikonočních atd.), kdy jsou přeplněná nákupní centra nebo prostředky hromadné dopravy.⁸²

Do preventivního projektu se zapojuje i Územní odbor Pardubice Policie ČR. Policisté v rizikovém období provádějí zvýšený dohled na místa s vyšším počtem osob, preventivně působí i v obchodních centrech, kde zákazníci upozorňují na krádeže tašek a kabelek odložených bez dozoru v nákupních košících.

➤ Prevencí k bezpečí⁸³

Preventivní projekt krajských ředitelství policie Královéhradeckého a Pardubického kraje. Jedná se o videospoty se 6 tématy zaměřenými na prevenci kriminality a rizikové jevy ve společnosti. V krátkých spotech je zpracována problematika majetkové kriminality (Na kapsáře bacha!, To auto fakt není trezor, Ne každému můžete věřit), internetové kriminality (Každý klik si rozmysli, Chraňte své dítě na netu), bezpečí v dopravě (Největší zločinec číhá i na vaše dítě) a sociálně patologické jevy – návykové látky, alkohol a agrese u dětí (Tenký led...). Video jsou volně přístupná na webových stránkách Policie ČR, ale jejich distribuce byla zajištěna i v kinech, televizních obrazovkách v prostředcích městské hromadné dopravy, čekárnách, školách atd. Projekt byl financován Ministerstvem vnitra ČR v oblasti prevence kriminality.⁸⁴

⁸¹ Příloha I.

⁸² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Akce a projekty. Policie.cz [online]. © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/obezretnost-se-vyplati.aspx>>.

⁸³ ČÍŽKOVSKÝ, J., KAIZAROVÁ, H. Prevencí k bezpečí. In Policie České republiky [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/prevenci-k-bezpecici.aspx>>.

⁸⁴ Příloha II.

➤ **Pozor na ně!**⁸⁵

Preventivně informační kampaň Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy je zaměřena na kapesní krádeže a upozorňuje na některé negativní stereotypy v chování potenciálních obětí, které vedou k využití příležitosti kapesních zlodějů.

V článku dostupném na webových stránkách policie o této preventivní akci por. Bc. Ladislav Beránek uvedl: „Zatím co u jiných druhů kriminality se pachatelé stále zdokonalují a hledají nové triky a finty, u kapesních krádeží pachatelé většinou nic nového nehledají a zůstávají u dlouhodobě u ověřených postupů.“⁸⁶

Součástí tohoto projektu jsou letáky, na kterých je vtipnou formou zobrazeny nejčastější situace kapesních krádeží. Zloději jsou na nich vyobrazeni v podobě – Šmátralky tlačenicové, Pětiprstáka dopravního, Chňapavky batohové, Dlouhoprstáku stolního a Lehkoživky nákupní. U každého z nich si lze přečíst jejich místo výskytu, způsob obživy a prevenci.⁸⁷

Letáky jsou volně dostupné na webových stránkách Policie ČR, policejních služebnách, prostředcích pražské městské hromadné dopravy, budovách pražského magistrátu atd.

➤ **(Ne)bezpečný věk**⁸⁸

Projekt zaměřený převážně na seniory, kteří patří do jedné z nejvíce ohrožených skupin ve spojitosti s majetkovou trestnou činností. Informovanost o této kriminalitě probíhá formou besed se seniory a předáváním letáků potenciálním obětím.⁸⁹

Preventivní projekt navazuje na předchozí akci pod názvem Senioři sobě, kdy za aktivní pomoci samotných seniorů byly preventivní informace o podvodech předávány osobám, které mají omezené možnosti docházet např. do seniorských klubů a zůstávají doma odkázáni sami na sebe.

⁸⁵ BERÁNEK, L. Pozor na ně! In Policie České republiky [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/pozor-na-ne.aspx>>.

⁸⁶ BERÁNEK, L. Pozor na ně! In Policie České republiky [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/pozor-na-ne.aspx>>.

⁸⁷ Přílohy III, IV, V, VI, VII.

⁸⁸ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Akce a projekty. Policie.cz [online]. © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/seniori-sobe-627170.aspx>>.

⁸⁹ Přílohy VIII, IX.

➤ **Kontroly chatových oblastí**

Policisté ze služby kynologických činností provádí pravidelné kontroly chatových osad a odlehlých usedlostí hlavně v zimním období, kdy jsou tato místa neobydlená. Důvodem je zjišťování poškození vstupních prostor (rozbitá okna, dveře, poškozené zámky) nebo přímo vloupání. Chaty a chalupy většinou nelákají zloděje, kteří zde hledají něco cenného. Převážně se jedná o osoby, které za použití násilí vniknou dovnitř za účelem přenocování. Po svém neoprávněném pobytu si pak odnesou to, co jim v objektu padne do ruky.⁹⁰

⁹⁰ DRTINOVÁ, J. Kontrola chatových oblastí. In *Policie České republiky* [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/kontrola-chatovych-oblasti-291237.aspx>>.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit závažnost majetkové kriminality na Pardubicku, zjistit nejčastější trestné činy a navrhnout nový směr preventivních opatření, které by vedly k potlačení této kriminality na konkrétním sledovaném území.

Majetková kriminalita je jedna z nejčastějších trestných činností, která je páchána na území celé České republiky. Předmětem bakalářské práce byla majetková kriminalita na Pardubicku. Tato oblast je shodná s územím bývalého pardubického okresu. Pomocí analýzy trestního zákoníku a jiné odborné literatury byly vysvětleny základní pojmy majetkové kriminality.

Dále byla provedena analýza údajů majetkové kriminality z policejních statistik a následně z těchto informací byly zjišťovány nejčastější skutky této trestné činnosti. Statistické údaje se samozřejmě týkají jen těch skutků, které byly na policii oznámeny, nebo byly v rámci operativní činnosti odhaleny. V úvahu se musí brát i možnost latentní kriminality. Protože latentní kriminalitu nelze evidovat, můžeme se o možnostech neoznámení trestných činů pouze domnívat. Důvodem by mohl být i fakt, že oběť se nechce zdržovat sepsáním události na policii, odcizená věc neměla již tak vysokou hodnotu nebo se stydí přiznat, že byla okradena. Poslední možnost je velmi častá u podvodů nebo krádeží na seniorech. Lidé v důchodovém věku obvykle řeší stresovou situaci při setkání s pachatelem a později obdobné pocity prožívají při oznamování případu rodinným příslušníkům nebo policistům.

Formou řízeného rozhovoru s kriminalistou poručíkem Ing. Jiřím Koubkem byl prováděn rozbor zjištěných statistických údajů majetkové kriminality na Pardubicku a také úvaha o příčinách páchaní této trestné činnosti a možnostech jejího snížení. Z rozhovoru vyplynulo, že velké množství pachatelů majetkové kriminality jsou recidivisté. Tento fakt se potvrdil již při zpracování teoretické části bakalářské práce studiem odborné literatury. Svou trestnou činnost páchají téměř na celém území naší republiky, proto není pro policii snadné je odhalit či vypátrat. Odcizené předměty nemají pro svou potřebu, ale snaží se je co nejdříve zpeněžit.

Analýza policejních statistik ukázala, že nejvíce majetkových trestných činů bylo spácháno v krajském městě Pardubice. K tomu policista uvedl, že Pardubice jsou tranzitním městem, prochází zde i tzv. dopravní uzel. Pachatelé toho využívají, protože

značná část jich pochází z jiné části republiky a mají do Pardubic a okolí dobré automobilové i vlakové spojení. Důležitou roli při snižování kriminality mají i samotní občané, kteří by měli věnovat značnou pozornost preventivním opatřením proti krádežím a chránit si svůj majetek.

Tato kapitola potvrdila i několik hypotéz, které byly vytyčeny na základě analýzy statistických údajů. První hypotéza byla směřována na nápad (zjištění) trestné činnosti, který je statisticky nejvyšší v centru Pardubic a jeho okolí. Krajské město má velmi dobré dopravní spojení pro možné pachatele. Převážná část z nich má bydliště v jiné části České republiky. Druhá hypotéza, zda majetková kriminalita prochází nějakým vývojem, případně podléhá novým trendům, byla také potvrzena. Může na to mít vliv například přesun kriminality do internetového prostředí, nebo změna druhu kradených věcí. Třetí hypotézou byl vliv prevence na páchaní trestné činnosti. Snaha o zabezpečení majetku a aktivní přístup nejen organizací, ale i právnických a fyzických osob vede ke snížení potenciální příležitosti pachatele majetkové kriminality.

Bakalářská práce se v poslední kapitole zabývala prevencí kriminality. Po vysvětlení základních pojmů a rozdělení prevence bylo rozpracováno i rozdělení preventivních aktivit podle institucí a jejich úkolů. Rozšíření kamerového systému v krajském městě Pardubice a blízkém okolí, který zajišťuje Městská policie Pardubice, je také výrazným posílením situační prevence. Kromě sledování veřejného pořádku a dopravy, slouží záznamy i pro identifikaci osob, které se dopustily protiprávního jednání. Zde se osvědčila spolupráce obecní a státní policie při poskytování kamerových záznamů jako důkazních prostředků.

Závěrem bylo uvedeno několik příkladů preventivních opatření a projektů Policie ČR. Tyto aktivity jsou směřovány na rizikové skupiny potenciálních obětí majetkové kriminality na základě poskytování informací o trestné činnosti a jak jí předcházet.

Jak již bylo v práci uvedeno, prevence kriminality by neměla záviset jen na organizacích, které mají preventivní činnost stanovenou zákonem. Odpovědnost za ochranu majetku by měli řešit i jejich majitelé formou zabezpečení svých objektů a cenných předmětů. Investice do zabezpečovacích zařízení, bezpečnostních zámků nebo dveří může účinně působit na možného pachatele. Podle přísloví „Příležitost dělá zloděje“ by se měli řídit i např. řidiči, kteří sice uzamknou své vozidlo, ale na sedadle

ponechají viditelně svá zavazadla, tašky, kabelky, peněženky, telefony atd. Důležitý je i zájem veřejnosti na snížení kriminality v rámci své bezpečnosti, ale také všímavosti okolí. Pokud budou občané obezřetní, budou si svůj majetek a jiné cennosti hlídat, nebude mít pachatel tak velkou šanci a příležitost k páchání majetkové trestné činnosti.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. CHMELÍK, J., a kolektiv. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. 532 s. ISBN 80-86898-36-9.
2. KUČHTA, J., KALVODOVÁ, V., ZEZULOVÁ, J. *Trestní právo hmotné : zvláštní část*. Brno : Masarykova univerzita, 2001. 182 s. ISBN 80-210-2530-1.
3. MUSIL, J., KONRÁD, Z., SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika : 2. přepracované a doplněné vydání*. Praha : C. H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 80-7179-878-9.
4. PROTIVINSKÝ, M. *Trestní právo hmotné – zvláštní část*. Praha : Nakladatelství Armex, 2003. 70 s. ISBN 80-86244-17-2.
5. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
6. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7.
7. ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník : Komentář . I. obecná část. I. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2009, 2528 s. ISBN 978-80-7400-109-3.
8. ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník I. § 1 až 139 : Komentář . I. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2010, 2011 s. ISBN 978-80-7400-178-9.
9. ŠÁMAL, P. a kolektiv. *Trestní zákoník II. § 140 až 421 : Komentář . I. vydání*. Praha : C. H. Beck, 2010, 2011 s. ISBN 978-80-7400-178-9.
10. VEČERKA, K. a kolektiv. *Prevence kriminality v teorii a praxi*. Praha : Themis, 1997. 159 s. ISBN 80-85821-48-6.

Elektronické zdroje

1. BERÁNEK, L. Pozor na ně! In *Policie České republiky* [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/pozor-na-ne.aspx>>.
2. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika okresu Pardubice*. [online] 2016 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_okresu_pardubice>.
3. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika Pardubického kraje* [online]. 2016 [cit. 2017-03-03]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika-pardubickeho-kraje-udaje-za-rok-2015>>.
4. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Charakteristika Pardubického kraje* [online]. 2014 [cit. 2017-03-03]. Dostupné z WWW:

- <https://www.czso.cz/csu/xe/charakteristika_pardubickeho_kraje_-udaje_za_rok_2004->.
5. ČÍŽKOVSKÝ, J., KAIZAROVÁ, H. Prevencí k bezpečí. In *Policie České republiky* [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/prevenci-k-bezpeci.aspx>>.
 6. DRTINOVÁ, J. Kontrola chatových oblastí. In *Policie České republiky* [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/kontrola-chatovych-oblasti-291237.aspx>>.
 7. HRADNÍ, N. Pardubice hlídají nové kamery – byla předána další etapa. In *Městská policie Pardubice* [online]. Městská policie Pardubice, © [2016] [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mppardubice.cz/kdo-jsme-a-co-delame/zpravy/clanky/mks-11-2016.html>>.
 8. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020* [online]. Ministerstvo vnitra České republiky, © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2016-az-2020.aspx>>.
 9. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Akce a projekty. *Policie.cz* [online]. © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/obezretnost-se-vyplati.aspx>>.
 10. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Akce a projekty. *Policie.cz* [online]. © 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/seniori-sobe-627170.aspx>>.
 11. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. Kontakty. *Policie.cz* [online]. Policie ČR, © 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/kontakty-760997.aspx>>.

Elektronické intranetové zdroje

1. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PARDUBICKÉHO KRAJE. Statistické výstupy [online]. 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <http://essk.pcr.cz/essk/15/12/_sest1_2013.asp>.
2. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PARDUBICKÉHO KRAJE. Statistické výstupy [online]. 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <http://essk.pcr.cz/essk/11/12/_sest1_UO_2010_CELK.asp>.
3. KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE PARDUBICKÉHO KRAJE. Statistické výstupy [online]. 2017 [cit. 2017-01-31]. Dostupné z WWW: <<http://eportal.pcr.cz/weby/kr/Lists/zavazneStatistikyTC/DispFormSEO.aspx?List=14623ac8%2Dc4a3%2D4bee%2Dae6a%2Dc1ca182ad2a8&ID=365&Source=http%3A%2F%2Feportal%2Epcr%2Ec%2Fweby%2Fkr%2FLists%2FzavazneStatistikyTC%2Fcalendar%2Easpx%3FCalendarDate%3D7%25E12%25E2016>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 40 ze dne 8. ledna 2009 trestní zákoník. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2009, částka 11, s. 354-464.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- Rozhovor s poručíkem Ing. Jiřím Koubkem, zástupcem vedoucího Oddělení obecné kriminality Služby kriminální policie a vyšetřování Pardubice, ze dne 16. 3. 2017.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Statistika majetkové kriminality na Pardubicku za období 2010 – 2016.

Tabulka 2: Vývoj majetkové kriminality na Pardubicku za období 2010 – 2016 podle jednotlivých obvodních oddělení.

Graf 1: Přehledný vývoj majetkové kriminality na Pardubicku za období 2010 – 2016.

Obrázek 1: Rozdělení okresů v Pardubickém kraji.

Obrázek 2: Mapa okresu Pardubice.

Přílohy

Příloha I

Leták projektu Obezřetnost se vyplatí

Pomáhat a chránit

**OBEZŘETNOST
SE VYPLATÍ**

Buďte obezřetní a dávejte si pozor na své osobní věci.
Kapsáři jsou většinou tam, kde je nejméně čekáte.

Projekt Prevencí k bezpečí

Prevencí k bezpečí

Preventivní videospoty

OBSAH:

1. Každý klik si rozmyslí – neobnažuj soukromí!
2. Chraňte své dítě i na netu
3. Ne každému můžete věřit
4. Na kapsáře bacha!
5. Tenký led...
6. Největší zločinec číhá i na vaše dítě
7. To auto fakt není trezor

Pomáhat a chránit

Leták projektu Pozor na ně! – Dlouhoprsták stolní

POZOR NA NĚ!**DLOUHOPRSTÁK STOLNÍ***Longprstus tabulus***Místo výskytu**

- Kavárny
- Cukrárny
- Kluby
- Restaurace
- Provozovny rychlého občerstvení

Způsob obživy

- Nepozorovaně se přiblíží a odcizí volně položený a nehlídaný telefon.

Prevence

- Nenechávejte své věci bez dozoru.

V případě výskytu: ☎ 158

Tento materiál byl pořízen z finančních prostředků poskytnutých hlavním městem Prahou na prevenci kriminality.

Leták projektu Pozor na ně! – Chňapavka batohová

POZOR NA NĚ!

CHŇAPAVKA BATOHOVÁ

Hmatus tlumokae

Místo výskytu

- Místa s vysokou koncentrací osob – náměstí, trhy, úzké uličky, tramvaje, autobusy, metro, zastávky a nástupiště.

Způsob obživy

- Natlačí se na svou oběť, rozepne její batoh, ze kterého kradе cenné věci.
- Loví ve skupině.

Prevence

- Na rizikových místech je lépe mít batoh v ruce nebo na hrudi.
- Cenné věci mějte při sobě.

V případě výskytu: ☎ 158

Tento materiál byl pořízen z finančních prostředků poskytnutých hlavním městem Prahou na prevenci kriminality.

Leták projektu Pozor na ně! – Lehkoživka nákupní

POZOR NA NĚ!

LEHKOŽIVKA NÁKUPNÍ

Parazitus shopus

Místo výskytu

- Prodejny
- Obchody
- Nákupní centra

Způsob obživy

- Využívá nepozornosti nakupujících a krade věci z vozíků.

Prevence

- Neodkládejte své věci do nákupních vozíků.

V případě výskytu: ☎ 158

Tento materiál byl pořízen z finančních prostředků poskytnutých hlavním městem Prahou na prevenci kriminality.

Leták projektu Pozor na ně! – Pětiprsták dopravní

POZOR NA NĚ!

PĚTIPRSTÁK DOPRAVNÍ

Quinqueprstae transportus

Místo výskytu

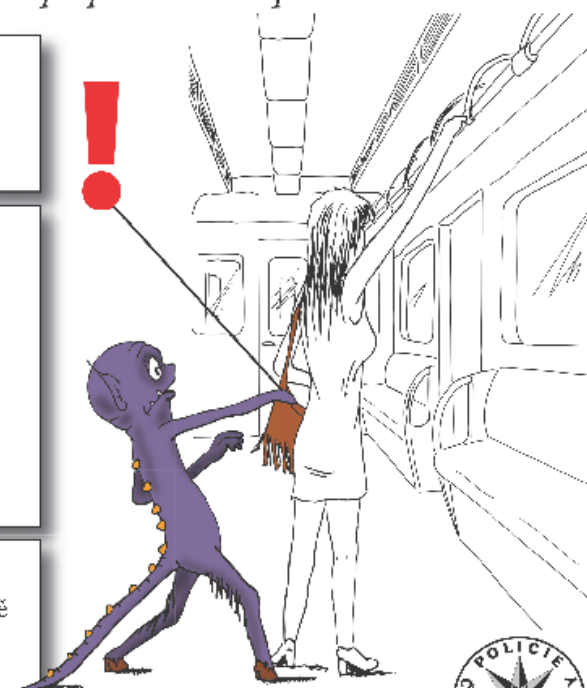
- Tramvaje
- Autobusy
- Metro

Způsob obživy

- Natlačí se na oběť, opatrně rozezne kabelku na rameni a krade vše cenné.
- Často využívá okamžik vystupování, či nastupování.
- Loví ve skupině.

Prevence

- Při nastupování, jízdě i vystupování z prostředků MHD mějte kabelku pod dohledem, nejlépe na klíně nebo před tělem.

V případě výskytu: ☎ 158

Tento materiál byl pořízen z finančních prostředků poskytnutých hlavním městem Prahou na prevenci kriminality.

Leták projektu Pozor na ně! – Šmátralka tlačenicová

POZOR NA NĚ!

ŠMÁTRALKA TLAČENICOVÁ

Smatrus grupus

Místo výskytu

- Místa s vysokou koncentrací osob.

Způsob obživy

- Naláčí se na svou oběť a nejčastěji ze zadní kapsy kalhot odcizí peněženku, či telefon.
- Loví ve skupině.
- Zaměřuje se hlavně na muže.

Prevence

- Cenné věci nenoste v zadních kapsách kalhot.

V případě výskytu: ☎ 158

Tento materiál byl pořízen z finančních prostředků poskytnutých hlavním městem Prahou na prevenci kriminality.

Leták projektu (Ne)bezpečný věk

Samolepka k projektu (Ne)bezpečný věk

